

ket a dualizmusból és a közös vámterületből. Ez a taktika, amilyen hülye, olyan megrogzított szokássá kezd válni Ausztria-szerte. Azt hiszik, akkor recscentenek ránk, ha a perszonál-unió és az önálló vámterület rémképével fenyegetik meg nemzetünket. A jó isten áldja meg az urakat, ugyan váltsák már valahára valóssá fenyegetésüket. Dobjanak ki hát abból a dualizmusból, mely a paritással adósunk maradt, s abból a vámközösségből, mely hazánkat a hatalmas osztrák ipar jobbágyává süllyesztette. Az urak, úgy látszik, azt hiszik, hogy Magyarország kivánczozott vagy kéredezkedett bele a 67-iki kiegyezésbe s hogy valóságos kegyelmet gyakoroltak velünk, amikor a dualizmusba és a vámközösségbe nagylelkien bebocsájtottak. Ám legyen a hitük szerint; s ha ma úgy találják, hogy méltatlanok lettünk ama kegyre, melynek áldásait 1867 óta élvezzük, hát vonják meg tőlünk e kegyüket. De e szakításra ne minket kapacitáljanak ám, hanem a saját törvényhozájukat. Ami akadály annyit hévvel hangoztattok vágyuk elé gördül, azt ne minálunk keressék, hanem a saját hazájukban. Itt a kiegyezést úgy fogja fel mindenki, mint súlyos áldozatot, amelyet annak idején a dinasztia kedvéért vállaltunk. Ha ezt az áldozatot leveszik a nyakunkról, a magyar nemzet valahogy bele fog e végzetébe törődni. Legyen tehát vége az örökös fenyegetésnek. Luegert és szatelleseit a cselekvésre szólítjuk fel. S a saját nyelvükön feleljünk nekik: „Bangemachen gilt nicht!”

BELFÖLD

A válság.

Budapest, szeptember 14.

Az újságok azon vitatkoznak: jön-e a király vagy nem jön, lesz-e pártértekezlet vagy nem lesz? A *Pester Lloyd* azt mondja, a király visszajövetele s a pártértekezlet megtartása egyformán valószínűtlen. A józan ész a *Pester Lloyd* mellett áll. Mert a király, aki kétszer hiába fáradt a kibontakozás előkészítésén, harmadszor már csak nem jön el úgy Budapestre, hogy megint eredménytelenül kelljen elutaznia. Itt pedig semmi sem történik, amiből a király azt remélhetné, hogy harmadik megjelenése sikeresebb lehetne, mint volt az első kettő. A helyzet sem tisztult s a szabadelvűpárt álláspontja sem tisztult. A pártértekezlet dolga most jutott előbbre, mert minden lépésnél jobban kitűnik, hogy éppen a sokféle akarattól nem tud egységes

akarattal kifejlődni s a szabadelvűpárt csak abban egységes, hogy egyik árnyalat sem akarja azt, amit a másik akar. Hát mért jönné harmadszor is Budapestre a király? Nem valószínű, hogy jöjjön. S hogy uralkodói szíve teli van keserűséggel, s abból is kitetszik, hogy szokása ellenére katonák közt is panaszkodott. A galíciai hadgyakorlatok során úgy fejezte ki megelégedését a tartománygyűlés fölött, hogy abból ki kell érezni elégtelenségét a magyarok magatartása fölött. Mikor pedig azt kérdezték a királytól, hogy nem fásztják-e a hadgyakorlatok, azt felelte: a budapesti nehéz napok után valódságos tudás ez itt nekem! Hát hogy sürgős és alapos ok nélkül visszaszásszen ide a király, az bizony nem nagyon valószínű.

A válság dolgában nem is vezet már Budapest. Itt semmi sem történik, ami érdekes volna. Hogy Héderváry jön, Apponyi pedig jön-megy: az e pillanatban már nem sokat jelent. Most a vidék érdekes. Sőt igazán érdekes. Mert egészen eltekintve azoktól a féligmeddig ellenőrizhetetlen hírektől, melyek a vidék lakosságának fölöttébb harcias hangulatáról számolnak be, ma már Sopronból azt is jelentik, hogy aktív katonák az ifjúsággal szövetségbe tömtek s egészen a triestri recept szerint jártak el. Tegnap este bejárták a várost és Héderváryt abecugolva, azt kiabálták, hogy nem szolgálnak tovább. Ennek a hangulatnak szítására Ausztriában is, Magyarországon is sokat tesznek a szocialisták. Ausztriában a szocialista képviselők proklamációt intéztek a katonasághoz s az *Arbeiter-Zeitung* tegnapi számát konfiskálta az ügyészség, mert ezt a proklamációt lenyomatta. A katonákhoz intézett felhívás mégis megjelent, csak hogy egy berlini újságban. Denikve a proklamáció eljutott a címére. S a magyar szocialisták is elhatározták tegnapi népgyűlésükön, hogy üdvözlék a katonaságot. Ilyen körülmények között a triestri és most a soproni eset komolyan izgalmas perspektívát nyújt, hogy mitől lehet tartani október elsejéig és kivált október elsején.

Mindezek felül az alsó-ausztriai tartománygyűlésen is csinos kirohanások történtek ma Magyarországon ellen. A kolompos: Lueger ur volt. De természetesen nem maradt egyedül. Mind kirohanak a zsidó-magyarok elbizakodottsága ellen, melynek megtörésére Lueger határozati javaslatot is terjesztett elő. Gróf Kielmansegg tartományi helytartó ugyan megpróbálta, hogy a tartománygyűlés hatáskörének túllépése ellen szót emeljen, de lehurrogták, még pedig egy egészen új jelszóval: *Los von Kossuth!* S a Luegerék határozati javaslatát elfogadta a tartománygyűlés. Hanem azért az egész világ felfordulhat, de a mi szabadelvűpártunk nem jön ki a flegmájából s egy világrét

sem fogja elárulni, hogy neki is van valami akarat. Mire? Mig hallgat: azt lehetik, hogy talán mégis van akarat. De ha megtartaná a pártértekezletet: ez az utolsó legenda is kiszaladna a szegény többség alól.

(A mai hírek.)

Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök tegnap este Hédervárról Budapestre érkezett s most itt marad esütőrkögi, mikor a német császár látogatása idejére Bécsbe utazik.

Ma reggel gróf Apponyi Albert is Budapestre érkezett s délelőtt politikai barátjaival együtt ebédelte a Continentálban. De a délután folyamán visszautazott Eberhadra.

A szabadelvűpárt körében két kérdés körül forgott a diskusszió. Az egyik az volt, hogy visszajön-e huszadika körül a király vagy sem? A párt értelmese szerint a *Pester Lloyd* információja a helyes, hogy ugyanis a király utiprogrammja idáig változatlan nem szenvedett s egyelőre nincs is ok, hogy a király megint Budapestre jöjjön. Igen sokan hangoztatták ma a pártban, hogy a király elvégre nem teheti ki magát a céltalan utazgatásokkal és meddő tanácskozásokkal a megítélésnek. Míg a helyzet meg nem tisztul és kilátás nincs arra, hogy a király személyes megjelenése a kibontakozást perfektté teheti, addig a király eljövetelenek komoly célja nem lehet. Már pedig — s ez volt a második kérdés, mely körül a diskusszió forgott — a helyzet tisztulása egyelőre nem is várható, miután a régen sürgetett pártértekezlet dolga most se jutott dűlőre. Hieronymi Károly, akiről azt írták, hogy lakásán a régi szabadelvűek konventikuluma a pártértekezlet összehívását kívánta előkészíteni — ezt a hirt megcáfolta. Gróf Apponyi, akiről viszont azt mesélték, hogy a Continentálban nem ebédel, hanem tanácskozássra ült össze barátjaival, szintén tiltakozott. De minden tiltakozás ellenére nyilvánvaló, hogy a pártban minden egyes csoport külön konventikuluma s ez a sok csoport talán sosem is fog egy közös konferencia iránt megegyezhetni. A szabadelvűpárt éppen ezért meglehetősen levert s nagyon vigasztalannak látja a helyzetet. A vidéki szabadelvűpártok állásfoglalása még csak nehezebbé teszi a szabadelvű képviselők egyéni helyzetét.

Az ellenzéki képviselők jobbra a vidéket járják. Akik föl-fölnéznek Budapestre, a harcias hangulat terjedéséről számolnak be. Leszerelésről a lakosság hallani sem akar s a függetlenségi képviselők azt tapasztalták, hogy a nemzet keservezen számon venné rájuk, ha a magyar vezényszó diadala nélkül mennének leszerelni. De erre nem is gondol az ellenzék. S a képviselők összehívását csak azért nem szorgalmazza senki, mert a függetlenségi párt egységének tudja magát a nemzeti követelések összessége dolgában semmi szükségét sem éri egyelőre, hogy az országban hangulatot csináljon. Az a hangulat, mely a harchoz szükséges, ugyanis megvan mindenfelé.

A néppárt nem mutatkozik. Az egy Rakovszky látogat el egyszerű-mászor a szibaliakhoz s olyankor a képviselőknek összehívásának gondolatát propagálja. Egy okkal több, hogy a független-

a Kong Harald fődélzetén és elkéült ábrázattal, fogvacogva irigyelték azokat, akik tőlükabátot, sőt rókaprémese bundát viseltek óvatostestükön.

Amerikát ezen a hajón csak két gentleman képviselte. (Az amerikai yankeek, amint már megírtam egyszer, az *Augusta Viktórián* szoktak Norvégiába utazni, mivel így kilátásuk van arra, hogy a „norszk vízeket” nyaraló német császárral valahol fogadják őket.) Londonból mindössze egy ur jött, azt is Leopold Hermannak hívták. Volt azokonkívül a hajón egy hollandi közlegény, aki tükéletes ellentéte volt a bolygó hollandinak: boldog férj léte olyanokat kaeagott, hogy az ember szinte megsejtült belé. Olasz kettő volt a gőzösön; svéd szintén kettő; bolga egy; egyiptomi egy: Abdallah El Messih ur, aki úgy öltözködött, mint a párisi uracok, csak a rikitó yörös mellény és a piros nyakendő árulta el benne az afrikait. Mi magyarok megint heten voltunk, éppen mint a *Myrán*. Tehát a németek és a franciák után a magyarok kvótája volt a legtekintélyesebb. Velünk utaztak: *Sally* István ur a nejevel, továbbá *Krajner* Margit kisasszony és *Rosenberg* Augustus kisasszony, aki az Országos Nőképző Egyesületnek egyik elismert kitűnősége. Mind a négyen Budapestről.

Három napig tart az ut Trondjemtől a Nordkapig. Az első 10—11 óra, míg a hajó kivarogdik a Trondjem-fjordból, nem nyújt különösen érdekes látványt. Legalább az ember lehetne a kajütjébe, nyugodtan alhatik öt-hat órát és azzal a tudattal ébredhet föl, hogy alvása közben nem mulasztott sokat. Reggelre kelve a *Fróhavében* lebeg a gőzös és gyönyörködve látjuk, amint a tenger nekuszítja morajló vizét a nyugoti partok természetes hullámtoiróinak. Bömbölvé közeledik az Atlanti óceán, de nekünk semmit sem árthat, mert a százkilométeres sziklanyelvék fölfogják a

dühös, tajtékzó ostromot. Csak a *Folgenfjord* kezdetén kanyarodik a hajó a nyílt tenger felé. A partvédelem itt néhány órára gyöngül, de két óra múlva megint zárt vizen vagyunk és a gőzös egész raj apró sziget közt, egész sereg keskeny csatornán siklik át. A sziklás partokon száz meg száz zömök világító-tornyot lát a szem. Ugy állanak sorjában, mint a strázsák, fekete sapkával a fejükön. Nyáron nem gyuladnak ki soha, de a téli hónapokban sohasem ájusznek el. Télien, amikor itt két hónapig egyáltalán nem kel föl a nap s kőd és sötétség borít mindent: fontos szolgálatot végeznek az óceán szikrázó Szent János-bogárkái.

Délelőtt a *Torgen* szigetét érintjük. Itt kezdődik az első látványosság: a *Torghatten*. A tengerből 251 méter magas kopár szikla emelkedik ki és ez az óriás szikla szakasztott olyan, mint egy kolosszális kalap. Mintha egy fekete bicorne usznék a vizen. De még szenzációsabb az, hogy ennek a tömör sziklának a közepén egy négy-szögletű, hatalmas alagutat látunk. A hosszúsága 163, a szélessége 17 méter. Ugy nézhetünk rajta keresztül, mint egy nagy tubuson, a sziget másik végére. Odamenet csak távolról, a hajó fedelzetéről gyönyörködöttünk a természetnek ebben a különös játékában. Hires tudósok vitakoztak már azon, hogy micsoda erő kúváthatták ezt a roppant lyukat a szikla közepén, de meggyőző magyarázat még máig sincs.

Mindig magasabb, mindig szebb formájú hegyek szelvényezik a látóhatárt, örökös hóval a fejükön. Délután *Astenö* szigetéhez kanyarodik a hajó és a második látványosság köti le a szemet: hét egymás mellett álló gyönyörű hegyesucos. *Syv Söstre*nek nevezi a norvég nép fantáziája. Hét leánytestvér kövült meg ezen a hegyen, hét gonosz testvér, akiket a bosszúálló fátum változ-

tattott kődarabokká. Mert a szívük is olyan kemény volt, mint a kő.

A *Ranenfjord* mellett, *Huglen*, *Hannest* és *Tombo* nevű szigetcsoporthoz közt áthaladva, megkapjuk a harmadik nagy szenzációt: gőzösünk átnegy a sarkkörön, az északi szélesség 66-ik fokán. (Szabatosabban jelezve: 66° 32' 30"). Hogy a hangulat annál ünnepeyesebb legyen: a Kong Harald egyik apró bronz-ágyuja eldőrdül és a turisták hurráznak hozzá nagy kalaplengetések közt.

Kedden este még látjuk a lovas alakú sziklát, a *Hestmandt* és kikötünk a nagyszerű *Svan-tisen*-gleccser talpánál. Ez a rengeteg hó és jégmező 1300 méter magas fensikón 56 kilométer hosszúságban és 17 kilométer szélességben terjed szét. Alakjára nézve hasonlít a *Jostedal*-brahehez és a *Folgefjord*-hoz, de abban unikum, hogy jégárával egyenesen a tengerbe látszik ömleni. Negyedórai gyaloglás után odaértünk és mászkáltunk rajta, mint a legyek valami óriás krém-törtán.

Aludni már itt bajos, mert a sarkkörön tul ebben az időben permanens a világsötét. Tizenkét óra felé szabad szemmel olvassunk az apró nyomásu petit betűket. Nagynehezen mégis besötétítjük a kabin ablakát és magunkra erőszakoljuk az álmot, de korán felébredünk és rohanunk a fedélzetre, hogy tovább barmuljunk az arktikus természet nagyszerűségét.

Amikor a híres *Lofót*-csoporthoz közt végighajozunk, csodálkozva vesszük észre, hogy ez a meredek, hóval fűdött hegylánc nem más, mint a tengerbe dobott Tátra. A nagy hering-halászat szenzációjával, amikor a Westfjordban, a *Lofót*-szigeteken mentén, harmincezer norvég halász bárkaja sűrű-forog, nem szolgálhatott nekünk a *Kong Harald* kapitánya, mert ez a halászat január közepétől április közepéig tart és júliusban csak

ségi képviselők az összehívás iránt ne lelkesedjenek.

(A király szavai.)

Politikai körökben sok szó esett ma a király beszédéről, melyben a galíciai tartománygyűlést úgy dicsérette, hogy a dicséret gáncsnak tetszhetett a magyar törvényhozás magatartása fölött. Az ellenzéken azt mondták a király beszédére, hogy tele van a király szíve, nem csoda, ha kiömlik belőle a keserűség. Jellemző azonban, hogy arról, mit mondott a király Budapesten, semmit se volt szabad megtudnunk, de míhelt kímőzött Magyarországából, nyomban megtudjuk véleményét.

Ma a király megint mondtott olyat, ami nekünk szól. Ez már inkább melancholikus megjegyzés s a király hangulatát mutatja. Egy mai *lembergi* telegramm a következőket jelenti:

A király ma számos küldöttséget fogadott. A kerületi küldöttség vezetőjétől, Moysa kerületi kapitánytól a zsidó-üldözéssel tudakozódott, s *Polocky* grófot, a tartományi helytartót utasította, hogy minden ily ügyben szigorú vizsgálatot indítson. Mikor a kihallgatások során *Badeni* gróf tartományi marsallt azt mondtotta, hogy a királyt a sok küldöttség fogadása nagyon kifárasztja, a király így válaszolt:

— *Ama sok nehéz nap után, amelyen a közelemlőben Budapesten átesem, — ez csak üdülés számomra!*

(A katonák mozognak.)

A *trieszti* példa szerencsére sokáig nem talált követőkre. Tegnap azonban olyasmi történt, ami komoly aggodalomra ad okot. Mint *Sopronból* telegrafálják, az odaváló függetlenségi párt tegnapi népgyűlésében tiltakoztak a harmadik évüket kiszolgált katonák visszatartása ellen és egyben elhatározták, hogy a főispánt egy városi közgyűlés összehívására iránt fogják megkeresni. Este aztán diákok s ezekkel együtt aktív katonák, gyalogosok és huszárok tüntetve járták be az utcákat, *abcugolták Héderváryt és azt kiabálták:*

— *Nem szolgálunk tovább!*

Giczi és Esztl rendőrbiztosokat, akik a be nem jelentett tüntetést meg akarták akadályozni, a katonák szuronyaikkal megfenyegették. A Deák-téren a katonák felzúgáltak a tömeget, hogy verje be *Sprecher* tábornok és *Grivicsics* ezredes ablakait. A tömeg itt nem állt kötélnek, de *Fischer kapitány* lakásának tiz ablakát csakugyan beverték. Szigorú katonai vizsgálatot indítottak. Éjjel a tábornok és az ezredes lakását katonák őrizték. További zavargásoktól tartanak.

Az esetről a délután folyamán még a következőket jelentették:

A függetlenségi párt tegnap délután három órára a Pannónia-szálló nagytermébe gyűlést

imitt-amott tűnik föl egy-egy böngésző lakó a Westfjord zajos, veszedelmes vizén, ahol minden esztendőben egy légió halászbárka süllyed el. A szegény halászok kiséket ítének a felfordult osónak oldalába, hogy fönnartsák magukat a szörnyű zivatarban. Ha ilyen osónak roncsot később partra vet a tenger, a lakó oldalába üttök kék számból tájékozzák magukat az életben maradtak: hány társuk veszett el, hány emberéletet kell siratniuk?

Szerdán délután *Tromsö*ben köt ki a hajó három órai pihenőre. *Tromsö* a poláris régió legnagyobb városa. Hétezer lakosa van, ami az északi szélesség 69-ik fokán tul tekintélyes szám. A cethal-, fóká- és rozmárvadászok főhadiszállása ez a *Tromsö*, ahol még európai modorban épült villákat és káros nyírligeteket látunk a magaslatokon. Szépen berendezett boltjai vannak és a fodrász sem hiányzik belőle. Rohantak is a *Kong Harald* férfiai, hogy simára borotváltságát sörtes képüket a *tromsöi borbélyoknál*. En is bementem egy ilyen officinába és nagy meglepetésemre külön kiadást találtam a borbélyműhely asztalán. A *tromsöi* ujság külön kiadásban közölte a legújabb telegrammokat, akárcsak *Páris*, *Bécs*, *Budapest* nagy hírlapjai. Ebből a parányi papírból, a *tromsöi borbély* szivességből értesültünk mi előkelő európaiak, hogy *XIII. Leo* pápa július 21-én elhunyt. Hét nap alatt ez volt az egyetlen ujság, ami a szemem elé került.

Most következett a szenzációs szenzációja. Most következett az a látvány, amit bátran grandióznak, isteni színek nevezhetünk; ami eltölti az emlékezetet örökös fényvel; ami a meghatott és fölmagasztosult lélekből többé sohasem mosódhat ki. Most következett az éjféli nap.

hívtó egybe, hogy tiltakozzék a kiszolgált katonák visszatartása ellen. Minthogy *Sopronban* eddig nyoma sem volt nagyobb függetlenségi párti mozgalomnak, a városban nem igen hitték, hogy a népgyűlésnek sikere legyen. Annál nagyobb meglepetést keltett a lakosságának váratlanul impozáns részvétele. A gyűlésen annyian jelentek meg, hogy az óriási terem szűknek bizonyult és vagy 400-an még kintretekedtek. A gyűlés a leg-szebb rendben s nagy lelkesedéssel folyt le, a nélkül, hogy rendezés történt volna. Este azonban nagyobb tömeg verődött össze *Berecz* Ábel ügyvédnek, a függetlenségi párt elnökének lakása előtt és nagy ovációban részesítette. A tüntetők ezután körsétára indultak s ekkor már hozzájuk sok katona is csatlakozott, akik közt különösen sok gyalogos honvéd is tüszér volt.

A katonák folyton azt kiáltozták: *Abcug Héderváry! Nem szolgálunk tovább! Giczi rendőrtisztes és Esztl rendőrbiztos meg akarták akadályozni a tüntetést, de a katonák bajonettel kergették el őket.* A Deák-téren a katonák izgatták a tömeget, hogy verjék be a tábornok és az ezredes ablakait. A katonák is élénk részt vettek a tüntetésben; a tüntetők beverték *Grivicsics* ezredesnek és *Fischer* kapitánynak ablakait. A katonai hatóság részéről szigorú vizsgálat indult meg a tüntető katonák kinyomozása iránt és a vizsgálatot *Sprecher* tábornok, dandárparancsnok személyesen vezeti.

A mai nap folyamán több honvédet és tüszért letartóztattak. A lakosság és különösen a katonaság körében nagy az izgatottság.

Sopronból jelentik a *Magyar Távirati Irodának*: Vasárnap délután a parancs kiadásánál közölték a katonai legénységgel a hadügyminiszternek a katonai szolgálatot meghosszabbító rendeletét, ami a legénységnek már három éve szolgáló részét ígalomba hozta.

Szemtanuk állítása szerint néhány katona is résztvett a Pannónia szálloda termében vasárnap délután tartott függetlenségi népgyűlésen, melynek napirendjén utolsó pontként a hadügyminiszter ismeretes rendelete szerepelt. Gyűlés után a teremből való kivonuláskor a szálloda előtt egy katona a népgyűlésen hallott beszédek hatása alatt földhöz vágta csákóját és azt kiabálta, hogy ő ugyan három évnél tovább senkinek sem szolgál. A nép megéljenze, mire a többi katona is kevével kapcsol a tüntetéshez. *Esztl* Rezső rendőrtiszviselő oszlásra hívta fel a tömeget, de majdnem megjárta, mert egyszerre négy baka szegerte neki oldalfejeveret. *Esztl* védelemül revolverét rántotta elő, látva azonban, hogy a tömeggel nem bír, visszavonult.

A nép és a katonaság a Széchenyi-térre vonult, ahol összevegyült a mintegy tervszerileg gyülekező diáksággal. A Széchenyi-térről indult a tömeg *Berecz* Ábel függetlenségi pártelnök lakásához, ahol éljenzésbe tört ki és azután hazafias dalokat énekelve, bejárt több utcát és *Ausztriát* és a hadügyminisztert *abcugolta*.

A rendőrség nem tartotta a tüntetést veszedelmes természetűnek és ezért nem lépett közbe. Félnyolc óra tájban a Széchenyi-téren a nép oszladozni kezdett. Mindenki azt hitte, hogy a tüntetésnek vége, holott a tüntetők egyrésze akkor vonult a Deák-térre *Sprecher* vezérőrnagy lakása elé, amelynek ablakait kőekkel dobálták meg. Az éppen vacsoránál ült tábornok lakásán csak két ablakot zúztak be, míg *Halden* József megyei árvaszéki ülnök ablakából a tüntetők tévedés folytán nyolcat zúztak be. A tüntetők, kik közt mindenütt katonák is voltak, ezután a győrsopron-ebenfurti vasút üzletigazgatósági épülete elé vonultak. Itt lakik *Grivicsics* Emil 48. gyalogezredbeli ezredes. A tüntetők azonban nem ismervén a lakás ablakait, tovább mentek, *Fischer* 78. ezredbeli százados ablakait törve be. Mire a rendőrség a dolognak a neszét vette, az ablakbetörők már messze jártak. Időközben a katonaság is küldött ki őráratokat, de az intézkedés késő volt. A tüntetők kisebb csoportokban még éjjel 1/2 11 órákor is jártak, de a katonák már nem voltak köztük.

Dr. *Neszl* Károly rendőrfőkapitány ma reggel hivatalos értesítést küldött a térparancsnoksághoz,

amely szerint száznál több, főképpen a 48. gyalogezredbeli katona is vett részt a tüntetésben. Demaguk a katonák beszélik, hogy volt a tüntetők között 76. közbős és 18. honvédezerredbeli is, valamint 13. tüszérezredből, sőt a katonai pékek közül való is. A katonai vizsgálat eredménye még nem ismeretes. Hír szerint a 48. gyalogezrednél 20 katonát helyeztek fogságba. A rendőrség a tüntetők közül egyet sem tartóztatott le, sőt azok személyazonosságát sem állapíthatta meg. Az eset megismétlődésétől tartanak.

A *Magyar Távirati Irodának* jelentik *Sopronból*, hogy az éjszaka a városban újabb zavargás nem volt. Jövő vasárnap a város Rákóczi emlékének ünneplésére díszközgyűlést tart, melyet délután néppünneplé követne. A tegnapi események hatása alatt mozgalom indult meg a néppünneplé terének eljétsége végett, minthogy a jelek arra mutatnak, hogy e néppünneplé politikai előokra használja ki a függetlenségi párt. A tanintézetek igazgatóságai már elhatározták, hogy a néppünneplével kapcsolatban tervezett fölronulásban az ifjúsággal nem vesenek részt.

A soproni hírrel kapcsolatban komolyabban beszélnek a magyarországi szocialisták tegnapi határozatáról, mely szerint üdvözölni akarják a katonákat. Általában helytelenítik, hogy mikor a visszatartás tényében magában is elég az izgató anyag, akkor a szocialisták még szikrákkal experimentálnak a lőporos hordó körül. S nemcsak nálunk, de *Ausztriában* is jónak látták a szocialisták, hogy a katonasághoz forduljanak szavukkal. Az osztrák szocialista képviselők elhatározták, hogy proklamációt intéznek azokhoz az osztrák katonákhoz, akiket az idén október elsején tul is benttartanak a katonaságnál, noha már kiszolgálták a harmadik évüket is. A fölívás terjesztik a hadseregben, s ki akarták adni a bécsi szocialista ujságnak, az *Arbeiter-Zeitung*nek tegnapi számában is. Az ujság cikkelyét azonban *konfiskálta* az ügyesség s az *Arbeiter-Zeitungban* csak a cikkely címe jelenhetett meg: *Fölhívás a katonákhoz!* s a proklamációt kibocsátó tiz képviselő aláírása. Egy berlini szocialista ujságból, a *Vorwärts*-ből azonban mégis megtudjuk, mi volt a fölívásban. A szocialista képviselők, miután leírták, hogy mily keserű sorsuk van a katonáknak, így szólítják meg a katonákat:

Tovább kell szolgálnotok, pedig már végeztetek a háromévi szolgálattal. Miért kell tovább szolgálnotok? Talán az ellenség a kapuk előtt áll a háborus felhők tornyosulnak az égen? Nem. Államunk keréleben csak az örökös sőt bontalmást látjuk; sőt kell bomolnia az osztrák-magyar dualizmusu új szörnyalkotásnak, bár a vezérlő államférfiak beteges türekeve arra irányul, hogy a két állam összeegyeztethetetlen ellentéteit egy állami kötelekbe szorítsák össze. Az alárendeltség igájában vagyunk mi osztrákok mindnyájan Magyarországgal szembe s ezt elviselhetetlen adók és kulturális visszafejlődés alakjában meg is kell fizetnünk. Sem a La'tán innen, sem a La'tán tul senki sem akarja ezt a közönséget, mely végünkbe és pénzünkbe kerül; mindnyájan kiirthatatlan gyűlöletet érzünk egymás iránt s csak a Habsburg-dinasztia, amelynek hűségét esküdteket, s csak az ő bizanti pribékjei azok, akik titeket hábozás nélkül föláldoznak a bálvány módjára imádott nagyhatalmi rémképnek. Mivel a bécsi udvar nem tudja magát rászánni arra, hogy engedje sőt válni azokat, akik egyáltalán nem illenek össze és együtt maradni nem akarnak, s mivel az államférfiak mindkét államban sokkal tehetetlenebbek és sokkal gyávábbak, hogysem teljesíthessék azt, ami történelmi szükségesség s mivel nem tudnak az állampénztár uraivá válni sem *Ausztriában* a politikai alkuszok, sem Magyarországon a piszkos vesztegetésű segítőivel, — ezért kell nektek, osztrák katonák, tovább szolgálnotok. Nem a katonai szolgálat érdeke követeli ezt, mert hiszen ti jól tudjátok, hogy éppen e tekintetben mily fölösleges ez az intézkedés; tudjátok, hogy éppen ily időtáiban a hadügyi kormányzatnak két évfolyambeli katonaság is előgséges. Nem, titeket csak politikai zálogul tartanak benn, mint a dinasztikus érdekek társait s a ti rovásolokra akarják a makacs magyar parlament-től követeléseinek abbahagyását kicsikarni.

Szatmár, szeptember 14.

Szatmár város mai közgyűlése elhatározta, hogy a kiszolgált katonák visszatartása ellen az országgyűléshez feliratot intéz.

(A minisztertanács rejtelm.)

A *Hasznok* ma este megjelent számában a *Budapesti Tudósító* második cáfolatával szemben is fenntartja a minisztertanács rejtelméről közölt adatait a ragaszkodik ahhoz az állításához is, hogy a *Kardorff-indítvány körül támadt konfliktus a múlt héten, a legutóbbi miniszteri tanácskozáson történt.* A cáfollal szemben pedig a következőket írja:

Tessék nyilatkozni gróf Khuen-Héderváry Károly ur ó kegyelmességének arra vonatkozólag, hogy nem azzal a szándékkal jött-e ő a báni méltóságból a miniszterelnöki méltóságba, hogy a magyar országgyűlés feloszlására? Erre nézve csak a módot, a formát kereste. A magyar államférfiakról, miniszter-társairól — amint már megirtuk — azt a felvilágosítást nyerte, hogy az ex-lexben, törvényen kívüli állapotban való országgyűlés feloszlására a korona nem járulhat hozzá, mert ez az alkotmányra letett eskübe ütköznék, amint azt legkiválóbb közjogi tudósaink is bizonyítják. Ekkor állt elő a Lex-Kardorff-fal, melyet azután azzal indokolt meg, hogy ez ugyan ellentétben áll a parlamenti szövegszabadsággal és a magyar képviselőház házszabályaival, de ez mindenesetre kisebb rossz, mint törvényen kívüli állapotban való feloszlása a Háznak s ennek folyamonyaként az új választások elrendelése. *Az új választásokat azonban önként el akarta rendelni s ezért meg akarta kerülni a törvényt is, hogy legalább külsőleg a királyi eskü szentségén ceszra ne esék.* Ez a törekvése azonban gróf Khuen-Héderváry Károlynak a többi magyar miniszterek hazafias, tisztelretremelő magatartásán hajótörést szenvedett.

(Az osztrák kirohanások.)

Az alsó-ausztriai tartománygyűlés mai ülésében az osztrákok, élükön *Lueger* Károly polgármester ural, szenvedelmes és utálatos kirohanást intéztek a magyarok ellen. *Lueger* és társai sürgős indítványt terjesztettek be a harmadik évüket kiszolgált katonák visszatartása ellen s a megindult vita rendjén a keresztény-szocialisták kitombolták egész magyargyűlöletüket. De Ausztria egész területén megindult az akció a magyar nemzeti küzdelem ellen.

Ezekről a kirohanásokról a következő telegramok számolnak be:

Bécs, szeptember 14.

Az alsó-ausztriai tartománygyűlés ma újból megkezdte ülését. Beérkezett *Lueger* és társainak sürgősségi indítványa, melyben sürgősen felkéri a kormányt, hogy a közös hadügyi minisztériumtól nyomtatékosan követeljék a *harmadéves katonák visszatartására vonatkozó* rendelet megszüntetését, esetleg arra kéri a kormányt, intézkedjék a Reichsrathnak azonnal való egybehívására. Hasonló tartalmu sürgősségi indítványt adott be *Oberndorfer* társaival és *Horbauer* is. Utóbbi arra is felkéri a kormányt, hogy tegye meg a lépéseket azonnali *Magyarországtól való elválásra* és az önálló vámtarifa behozatalára nézve.

A beérkezett irományok felolvasása után *Lueger* megindokolja sürgősségi indítványát és kijelenti, hogy a harmadévesek visszatartására vonatkozó rendelet kapitulálás Barabás, Kossuth és társai előtt.

— Ha a magyarok nem akarják megadni ujjonkontingensüket — ugymond — akkor csak a magyar harmadéveseket kellett volna visszatartani, nem pedig az osztrákokat is. Nem járja, hogy az osztrákok bűnhődjenek a magyarok hibájáért is. Végre is hazánk jogait is a legnagyobb határozottsággal meg kell óvni Magyarországgal szemben is.

Meg van győződve arról, hogy a zsidó-magyar klikk rakoncátlanokodását akár így, akár úgy, de meg fogják törni. Szóltól bizodalalmában megerősíti a magyar nemzetiségék magatartását. A horvátok, a közös haza eszméjének védői, nem fogják magukat magyarul vezérelni. Ugyanez várható a németektől, románoktól, ruténektől és tótoktól is. Beszédét a következő szavakkal fejezi be:

— Így szólunk uralkodóinkhoz: Légy bátor küzdő, aki odaünn áll és ne riasztad vissza magad semminemű fenyegetésektől sem. Mőgötted állnak az összes osztrábi nemzetiségék. Es jönni fog egy új Jellacsi, aki Ausztriát, népét és dinasztiját meg fogja menteni. (Viharos tetszés.)

Gróf *Kielmannsgg* helytartó: Van szerencsém a harmadéves katonák visszatartásának kérdésében a kormány álláspontját a következőkben kifejteni: Bármilyen megfoghatónak tetszik is a folyó vita, a kormánynak fontos elvi okokból a jelen pillanatban ahhoz kell ragaszkodnia, hogy a törvényhozás hatáskörébe tartozó hadügyek a birodalmi képviselet kizárólagos hatáskörébe tartoznak és hogy ezért ez elé terjesztendő összeülése után minden eldöntendő,

A kormány tartózkodása nyomós politikai megfontoláson alapul. Nem szabad annak még kritikus pillanatokban sem olyan utra lépnie, mely az alkotmányos szabályokon kívül fekszik és ezért hatáskörbeli változtatást meg nem engedhet még akkor sem, ha a tartománygyűlés rendjének 19. §-ról volna szó. A kormány tudja, mily mértékben teszi ki magát és magatartását pillanatnyi szemrehányásoknak, azonban a közel jövő döntéseinek horderejét is ismeri és ezek miatt magára veszi azt, hogy lebeszéli a magas tartománygyűlést ez idő szerint minden tüntetésről. (Heves ellentmondás. Mi jut eszébe! kiáltások. Bielhalevek képviselő: Nem tessz semmit! Lebeszéli tud!) Bárhogyan hangozzék a magas tartománygyűlés nyilatkozata, lehet, hogy nemcsak az égő napikérdés megoldását nem tudja megtalálni, hanem még komoly politikai eseményeket is vonhat maga után eljárása.

Ezért nem határozhatta el magát a kormány ez idő szerint a Reichsrath egybehívására. A kormánynak nincsen érdekében titkolóznia, teljes tudatában van felelősségének, különösen azon katonai intézkedések tekintetében, melyek hatását előre lehetett látni. A tett intézkedéseket azonban a kormány elkerülhetetlennek látta, hogy elejét vegye sokkal nagyobb bajoknak. A kormány különben, amint már most is azon van, hogy az intézkedés terheit megfelelő előnyöket biztosítson, továbbra is azon lesz, hogy esetleg még egyéb előnyöket is nyújthasson azoknak, akiket a rendelet érint. Végül a Magyarország ellen elhangzott kifakadásokra vonatkozólag (Élénk ellentmondás és nyugtalanság.) csak azt kívánom hangsúlyozni, hogy a két állam közötti viszony szabályozása továbbra is a két állam kormányának maradvan tartva és a tartománygyűlésnek is bizonyára csak az a kívánsága lehet, hogy az erre vonatkozó tárgyalások elérjék céljukat.

A tartományi marsall felolvasa azután a tartományi rendszabályzat 19. §-át, mely szerint a tartománygyűlésnek jogában áll minden, a tartományra és annak lakóira vonatkozó ügyek fölött tanácskozni, tehát a szóban forgó ügyben is joga van ehhez. (Élénk helyeslés.)

A következő szónok, *Seitz* szocialdemokrata azt mondja, hogy a magyar obstrukció nagyon alattomos ugyan, de mindenesetre megvan az a jó oldala, hogy Ausztriát aól, hogy 23.000 újabb katonát állítson, megmenti. Az osztrák többség Magyarországgal szemben nagyon kicsinyes. Nem volt érdemes a jelvények és a zászlók s a magyar vezényleti nyelv kérdéséből olyan affért csinálni. Ezeket a követeléseket Magyarországnak minden okoskodás nélkül meg lehetett volna adni. A szónok ezután hevesen megtámadja a keresztény-szocialistákat a véderő-törvény tárgyalása alkalmával tanúsított magatartásuk miatt és azt mondja: *Az osztrák Reichsrath és a keresztény-szocialisták a véderőjavaslatot engedelmis kutyák módjára apportírozták!*

Nagy vihar tör ki e szavakra és többen oda kiáltják *Seitz*nek:

— Vonja vissza!

— Szó sincs róla, — feleli *Seitz*. — Ismétlem, hogy a keresztény-szocialisták minden alkalommal a korona kommandója szerint oseelekszenek!

*Seitz*nek *Bielohalevek* keresztény-szocialista felel heves és durva támadásokkal.

— A szocialisták gazfikók, kiket meg lehet vásárolni! — kiált fel *Bielohalevek*. Azután a zsidó-magyarok ellen kel ki, kik ugyan merészen emelik fel a fejüket a korona ellen, de nem mernek egy zsidó ellen fellépni. Miért nem állnak a magyarok oda Falk Miksa képviselő elé és miért nem kérdik tőle: — Te zsidó! Miért nem irod az újságot magyar nyelven?

Silberer a Magyarország és Ausztria köti viszonyáról szólva, azt mondja, hogy ez olyan, mint a házasság viszonya. Egyik se szereti a másikat, tehát el kell válni. *Nönek*, *Magyarországtól* — így végzi beszédét *Silberer* — megbolondult, ezért hát el *Magyarországtól!*

A sürgős indítványt végül *egyhangulag elfogadták*, míg *Horbauer* indítványát, mivel nem írtak elegendő alá, a házszabályszeri eljárás alá utalták. *Oberndorfer* visszavonta indítványát.

Brünn, szeptember 14.

Stransky egy választói gyűlésen beszédet tartott, amelyben kifejtette, hogy Ausztria csakis az általános választási jog behozatala által szabadulhat a mai nyomdalmakból. Az a haro, mely most Ausztriában Magyarország ellen folyik, nem annyira a monárkia érdekében, mint inkább a németek fennhatóságának biztosítása céljából dúl.

Prága, szeptember 14.

Dr. Gregr tegnap Neustadtban egy gyűlésen beszédet mondott az osztrák politikai helyzetéről s a birodalom széttűléséről, amelynek oka szerinte csakis

az osztrák alkotmány. A oseeheknek nincs miért e bomlási folyamatot feltartóztatniok, sőt ellenkezőleg, örülniök kell minden olyan áramlatnak, mely a federalizmust segíti elő.

Brünn, szeptember 14.

A német nemzeti párt gyűlésén tegnap *Wolf* szónokolt a politikai válságról. A szocialdemokraták a lakosság közt nyomtatott cédulákat osztogattak ezrirel, amelyeken ez a felírás volt:

— Brünni asszonyok, leányok! *Vigydzatok legdrágább kincsetekre, mert jön Wolf!*

Bécs, szeptember 14.

A szocialdemokraták tegnap két gyűlést tartottak. Az egyikken *Ellenbogen* beszélt a hadügyi minisztérium rendeleite ellen, mely súlyos teher a polgárság szegényebb rétegeire nézve. Mi szocialdemokraták, — mondotta többek között a szónok — minden erőnkkel azon leszünk, hogy véreinket, a katonaságot, amelyet a dinasztia és a hadsereg politikai zálognak, tuszoknak tekint és használ föl, megszabadítsuk a hadsereg békóitól és a hadvezetőség önkényétől. A magyar parlament nem áll elszigetelve követeléseivel, mert mögötte sorakozik a nép. Minden bajtól megszabadulnánk, ha olyan parlamentünk volna, amely a titkos, általános és egyenlő választói jog alapján jöven létre, igazi barátja lenne a népnek.

A másik gyűlésen *Seitz* beszélt a militarizmus és a hadügyi miniszter ismeretes rendelete ellen.

Salzburg, szeptember 14.

A salzburgi tartománygyűlés mai ülésén gróf *St-Julien* tartományi elnök ugyanolyan nyilatkozatot tett, mint *Kielmannsgg* helytartó az alsó-ausztriai tartománygyűlésen. Utána dr. *Fuchs* szólt fel az alkotmányügyi bizottság indítványai mellett és azt mondotta, hogy ezen indítványokkal egyttal Magyarország ellen és ennek évről évre növekvő aspirációk ellen is állást foglal a bizottság. *Haagen* csatlakozik az előtte szóló fejtegetéseikhez és a legmelegebben pártolja az alkotmányügyi bizottság javaslatát, melyek szerint a kormány felszólítandó, hogy a magyar országgyűlésnek semminemű engedelmény se adassék, amely a hadsereg harokességét és a monárkia katonai hatalmi állását, valamint Ausztriát gazdasági tekintetben károsítaná.

Klagenfurt, szeptember 14.

A tartománygyűlés mai megnyitó ülésén *Dobernigg*, *Choc* és társai indítványt nyújtottak be, amelyben a kormányt felszólítják, hogy intézkedjék azoknak a katonáknak a szabadságolása iránt, akik szolgálati kötelezettségüknek október elsejével eleget tettek, valamint a Reichsrath haladéktalan egybehívása iránt. A tartománygyűlés fejezte ki azt a reményét, hogy Magyarországnak nem fognak engedményeket tenni Ausztria terhére és jelentse ki azt a meggyőződést, hogy szükséges megindítani mindazokat az intézkedéseket, amelyek a *Magyarországtól való politikai és gazdasági különválásra* és különösen az *autonom vámtarifa feldúlásra* vonatkoznak. Az indítványt a holnapi ülés napirendjére tűzték k.

Troppan, szeptember 14.

A tartománygyűlésen *Hruby* sürgős indítványt nyújtott be a tartománygyűlésnek állásfoglalása ügyében a hadügyi kormányzatnak a harmadik évet szolgáló légénység visszatartására vonatkozó rendelethez.

(A nemzeti követelések mellett.)

A *besztercebányai* választópolgárok vasárnap gyűlést tartottak, amelyen egyhangulag nagy lelkesedéssel nyilatkoztak meg a debreczeni szabadelvű párt ismert határozata mellett. A gyűlés elnöknek *Iurcsányi* Ödön ügyvédet, az ügyvédi kamara elnökét választotta meg, aki lelkes beszédekben erőlyes hangon követelte a nemzeti követelések teljesítését, melyek a magyar nemzet élet-szükségletét képezik és amelyek megvalósítása nélkül az ország a mostani válságos helyzetből ki nem vezethető. *Dr. Petrogalli* Oszkár ügyvéd terjesztette elő az előkészítő-bizottság megbízásából a határozati javaslatot, ugyanezt a tőjtjúk választóknak dr. *Dienes* Emil kereskedelmi és iparkamarai titkár tót nyelven tolmácsolta.

A határozati javaslat, melyet egyhangulag elfogadtak, így hangzik:

Besztercebányára szab. kir. és bányaváros választó-községei íájó érzéssel és hazafias aggodalommal látja a törvényhozás rendes működésének fennakadását s a magyar alkotmányos szabadsághoz való hagyományos ragaszkodásnál fogva melegen óhajtja, hogy a mostani nehéz válság mielőbbi megnyugtató megoldást találjon. A jelen körülmények között azonban a kibontakozásnak egyedüli helyes és lehetséges módját abban látja, hogy a magyar nemzetnek a hadsereg-re vonatkozólag az 1867. évi XII. törvényikk-

ben lefektetett jogai végre teljes mértékben érvényesüljenek és végrehajthatassanak.

Boszerobányája szab. kir. és bányaváros választóközönsége át van hivatva azon meggyőződéstől, hogy a napirenden lévő katonai nemzeti követelések jogosak, törvényesek, kivihetők és elodázhatatlanul szükségesek, hogy azok megvalósítása a trón és a nemzet biztonságát és a hadsereg harcképességét emeli, hogy a magyar faj hegemoniájának fenntartása s így az egységes magyar nemzeti állam kiépítése csak úgy van biztosítva, ha a vérünkön és pénzünkön fenntartott hadsereg is a magyar kultúrának és az alkotmányos törekvéseknek szolgálatába szegődik.

Mind ezek megfontolása mellett Boszerobányája szabad királyi és bányaváros választóközönsége hazafiás kötelességének tartja, hogy a tőle kitelhető erélyvel, elszántsággal és lelkesedéssel követelje:

1. A közös hadsereg magyar részében a magyar szolgálókat és vezényelői nyelvnek záros határidő alatt való behozatalát és ennek már most megfelelő módon törvényhozási uton való biztosítását.

2. A magyar katonai nevelő-intézetekben magyar nyelven és magyar szellemben való oktatást.

3. A közös hadsereg magyar csapatainak a magyar alkotmányra való felelősségét.

4. Kimondását annak, hogy a magyar hadseregnél tisztokként csak magyar állampolgárok alkalmazhatók, továbbá a külföldön elhelyezett magyar ezredeknek az ország területére, az idegen csapatoknál szolgáló magyar tisztoknak magyar ezredekhez való visszahelyezését.

5. A közös hadsereg magyar részében kizárólagos magyar lobogók, jelvények és cimerek alkalmazását;

6. A katonai igazságszolgáltatás terén a magyar nyelvnek, mint tárgyalási nyelvnek a behozatalát.

A választópolgárok gyűlése után utasítja az elnökséget, hogy a választóközönség ezen határozatát külső országgyűlési képviselőjével, dr. Schmidt József úrral.

Együttal közölje az országos szabadelvű pártkör elnökségével, amelynek lobogója alatt a pártkör megalakulása óta híven kitartott és reméli, hogy nem lesz oka a jövőben ezt a zászlót elhagyni, azon kérelemmel, azon várakozásának kifejezésével, hogy a párt ezen, a nemzet természetes jogaiért folytatott küzdelemnek élére álljon.

Végül utasítja az elnökséget, hogy fejezze ki a választóközönség köszönetét a debreczeni szabadelvűpártnak e téren tett kezdeményezéséért.

Turcsányi Ödön elnök, dr. Dienes Emil, Petrovics Oszkár, ifj. Jurgyik István jegyzők.

(Egy apokrif levél.)

A soproni függetlenségi és 48-as párt közlönye, a *Sopron*, nyilván vasárnapi mókál, bár *Podmaniczky Frigyes* egy levelét közölte, amely hangzott a következőképpen:

(Diskrét ügy.) Nagyságos dr. Szilvássy Márton ügyvéd úrnak, a soproni szabadelvűpárt alelnökének, *Sopron*.

Szives megkeresésre írok a következőkben válaszolni: Semmiesetre sem méltóztassék ily irányú népgyűlést egybehívni. Mert nem jó a tüzelt játszani. A nemzeti követelések ügyét sürgetn manapság oktalanság. Hogy miért azt magam sem tudom, de elvégre mindenütt tesz az ember és nem tudja miért? Különben doktor ur ismeretes érzelmei is elég garanciát nyújtanak arra nézve, hogy Sopronban nem lesz népgyűlés. Ha pedig a dolgok rendje mégis úgy hozná magával, legalább törekedjék arra, hogy a határozat olyan *vemhes- és nem vemhes-jele* legyen és ha néhány kieszközölendő rendjel és nemesített árn is. Egyebekben maradjon híve, bár *Podmaniczky Frigyes*, az országos szabadelvűpárt elnöke.

A tréfára most komoly cáfolattal dörent rá a szabadelvűpárt ősz elnöke. A *Sopron* című lapozh ugyanis ma ezt a levelet írta:

Tekintetes szerkesztőség! Beoscs lapjának folyó hó 13-iki számában megjelent egy levél, melyet én, mint az országos szabadelvűpárt elnöke Szilvássy Márton urhoz, mint a soproni szabadelvűpárt vezető elnökéhez intéztem volna. Kötelességem kijelenteni, hogy ezen levél egy rosszkarátum koblománya, mert én e levelet sohasem írtam, sem más által nem írtam. Kérem a t. szerkesztőséget, hogy ezen nyilatkozatomat b. lapja legközelebbi számában közzétegyen szíveskedjék. Tisztelettel

Podmaniczky Frigyes,
az országos szabadelvűpárt
elnöke.

Horvát kereskedők kívánságát. *Zágrábról* táviratozzák: A bán tegnap az északi kereskedelmi kamara küldöttségét fogadta, amely a gazdasági szükségletekre vonatkozó leíratot nyújtott át. Az elnök

hangsúlyozta, hogy a beruházási költségvetés Horvátországra nincs kellő tekintettel és ama kívánságának adott kifejezést, hogy a *vasuton horvátul beszélő hivatalnokokat alkalmazassanak* és hogy *Zágráb és Zimony, valamint Pécs és Bród között gyorsvonat-közeledést létesítsenek*. A bán a küldöttséget igen szívesen fogadta és megígérte, hogy a memorandumban foglalt jogos követeléseket pártolni fogja. *Sumanovic* osztályfőnök, akinél a küldöttség ugyancsak tisztelettel, hasonló értelemben nyilatkozott.

KÜLFÖLD

A cár Rómában. Igazán kíváncsiak vagyunk, hogy a hatalmas cár római látogatása mint fog lefolyni. Az olasz szocialisták nagyon szervezkednek, hogy ezt a cári látogatást emlékeztető tegyék. *Ferri* szocialista képviselő előre bejelenti az *Avantiban*, a szocialisták főközlönyében, hogy a cár ellen tüntetni fognak a parlamentben, manifesztumokkal, népgyűlésekkel, sztrájkokkal, gyászbölgökkel és végül a bevonulás alkalmával füttyökkel. Ez éppen elég lesz a szász rendőrségnek ugyancsak fő a feje.

A római községtanács *Colonna* herceg polgármester elnöke alatt tegnap ülést tartott, melyen elhatározták, hogy a cárnak október 28-iki megérkezése alkalmából a várost pompásan fel fogják díszíteni. Az ünnepélyes alkalomból kifolyólag városi lovasbandáriumot alakítottak lovasrendőrökből, akik a polgármester fogadták fogják kísérni. A pályaudvar előtt a polgármester fogja a cárt üdvözölni. A város a *Teatro Costanzinban* díszelőadást rendez. Tervbe volt véve, hogy a cár tiszteletere a Capitoliumon is rendeznek fogadtatást, de a nagy tolongással tartottak és így erről az eszméről letettek. A cár azonban azt az óhaját fejezte ki, hogy nagyon szeretné a kivilágítást a Capitoliumról megnézni, mire elhatározták, hogy a fogadtatást mégis megtartják és a Forumot pompásan kivilágítják. Azonkívül nagy katonai szemle is lesz.

X. Pius és Abdul Hamid. *Borgomanera*, a konstantinápolyi apostoli delegáció fővikáriusa, a napokban megjelent a szultán előtt és átadta neki X. Pius kéziratát, amelyben a pápa tudatja a mohamedánok fejével a trónralépését. A kalifa ez alkalommal udvariasan megelégedését fejezte ki a török birodalom területén élő katolikus alattvalók hűségéről. E katolikus alattvalók pedig: Konstantinápolyban néhány tizezer örmény, egyebütt néhány görög, igen kevés bolgár és néhány százezer albán. Az igazhivők kalifája mindvalamennyit a pokolba kívánja, mert ugyan nem sok örmény telik bennük, kivéve az albánokat, kik rakoncátlan népség ugyan, de legalább hasznukat lehet venni akkor, ha a kalifa puskát nyom a kezükbe.

Combes beszéde. Treguerben, *Renan* szülővárosában, mely nagy fiának most emléket emelt, a szoborleleplezés izgalma után (a szép ünnepet ugyanis a klerikálisok minden erővel megakarták zavarni) disztrakoma volt a város vendégeinek, főképp *Combes* miniszterelnöknek a tiszteletere. E lakomán a miniszterelnök nagy beszédet mondott, melyben a béke fenntartásának biztosításáról szólt, kifejtve, hogy ennek a főkélléke a *nemzeti hadsereg*, mely szükség esetén teljes erővel képes a béke védelmére kelni. E követelésnek megfelelnek a hadügyminiszter kétóvos szolgálóit időre vonatkozó javaslatának tervoi.

Majd áttért *Combes* a *hadügyminiszter* ellen reakcionárius részről indított támadásokra, s ostorozta az ugyanama részről a *pénzügyminiszter* ellen indított házját. Elítélte a takarékpénztárak betétei és tőkei után való adófelteselés megtagadását és helytelennek mondotta a reakcionárius részről tett kijelentést, mintha a járadék-árfolyamok ingadozásai a jövedelmi adóról szóló törvényjavaslata volna visszavezethetők. A külföld — mondta a miniszterelnök — megtartja teljes bizalmát piacunkhoz és Franciaország állami hitelle szikkrel megállja az összehasonlítást amaz államokéval, amelyek kiváltságos állapotnak örvendenek. Majd áttért a miniszterelnök a *kongregációs törvény ellen kiejellett ellentétlásra* és azt mondta, hogy ez ügyben az utolsó szó a kamara többségét illeti. Ellenmondta az ellenzék állításának, mely *öt* e többség rajjának akarja feltüntetni és arról biztosít, hogy a *többség* mindig *zárt sorokban* fog küzdeni, míg a reakciót meg nem törli. A többségnek a kormányval immár tizenöt hónapja fennálló egyessége óta a köztársaság belső erőben gyarapodott és jövőjébe vetett bizalma erősödött. Épp így nőtt tekintélye kifel is és az idegen nemzetek kormányai taunjelét adták rokonérzéseknek. Az Oroszországgal való viszony mindinkább nyert bizalmas és benső jellegében. Az Olaszországgal való barátság megerősödik kölcsönös őszinte és szíves jellegében.

Az Angliához való viszony javulása mindinkább tart és Franciaország határain túl csak barátságos arcook látunk. A béke jegyében állunk. A köztársaság igényezni fog a békét megővni. Kezdetől fogva csatlakozott a magas gondolathoz, hogy a nemzetközi konfliktusok megoldása vetessék alá a választott bíróóságok ítéletének. Ezáltal oly békét érünk el, mely senkire nézve sem lesz megalázó. A miniszterelnök ama reménye kifejezésével végezte beszédét, hogy a világ nemsokára megláthatja az általános béke hajnalának fölvirradását. A miniszterelnök beszédét zajos tetszéssel fogadták.

Japán és Oroszország. Oroszországnak *Mandsuria* kiűritésére vonatkozó új föltételeit *Csing* kínai herceg *igen mérsékeltnek* mondja, s ezt közölte is a pekingi európai követelek (vajjon nem kenték meg az oroszok ezt az urat?), *Japán* ellenben kézzel-lábbal tiltakozik ellenük. A japán lapok azt hiszik, hogy a javaslatok névleg a gazdasági foglalatást teszik a katonai helyébe, azonban tény, hogy az oroszok *Mandsuria* közepén a *Szungari folyó* mentén megerősített nagy katonai tábort szerveznek.

London, szeptember 14.

A *Daily Mail* jelenti Sanghaiból: A pekingi japán követ egy *Csing* herceggel folytatott tanácskozásban *határozottan* követelt *Oroszországnak* a *Mandsuria* kiűritésére vonatkozó új indítványait illetőleg.

A szerbiai állapotok.

Budapest, szeptember 14.

Az alábbi kis epizód nagyon jellemző arra nézve, hogy *Péter* királynak mekkora a tekintélye a saját hívei előtt is, s mekkora sulya van a királyi szónak Szerbiában.

Tegnap délután a *Duna* lovas-klubnak (miért hogy éppen a Dunáról neveztek el?) a banaiai táborban lövészny volt. Megjelent rajta a *király is családjának minden tagjával*, a miniszterelnök *hadügy-, pénzügy- és kereskedelemügyi* miniszter kíséretében. A trónörökös egy közönséges szerb gyalogosnak az egyenruháját viselte. A verseny 4. pontját tisztverseny képezte volna, de ez a klubigazgatóság határozatából kimaradt, mert a bejelentett öt lö helyett csak három jelent meg a startnál. E határozat ellen a startnál megjelent tiszték tiltakoztak, de sikertelenül, bár *maga a király* annak a nézetének adott kifejezést, hogy a versenyt meg kellene tartani, ha a startolók megelégednének egy díjjal; amibe a tiszték bele is nyugodtak. *Dr. Nikolic* igazgatósági elnök azonban hajthatatlan maradt. A tiszték most a király főhadsegédéhez fordultak közvetítésért, ki azonban szintén semmit sem tudott kívinni az elnöknél.

Most *maga a miniszterelnök* vette kezébe az ügyet s *Gencsics* kereskedelmi miniszter által engedélyezésre akarta bírni *Nikolic*ot, ez azonban megmaradt az igazgatósági határozat mellett.

Vége *maga a király tárgyalt, még pedig jó hosszasan Nikolic*csal s személyesen kifejezte azt az óhaját, hogy a program 4. számát mégis tartsák meg. A királyi óhaját egyebütt parancs sokkott lenni, de *Nikolic* urral szemben *még a király is tehetetlen volt*. A 4. szám kimaradt s a király ennek dacára végig ottmaradt a lövésznyen.

A királynak ezt a kudarcát a jelenvolt közönség nem hagyta megjegyzések nélkül s azt eszelték ki, hogy ennek miniszterválság lesz a vége, mert lehetetlen, hogy a király ekkora kudarcot zsebreavájon.

Egy belgrádi lap szerint *Petrovics* Sándor, a sajtóosztály volt főnöke állását nem azért hagyta el mert fenyegették, hanem azért, mert magatartásáért az egész sajtó megtámadta és utóljára a miniszterelnök lapja is oserben hagyta.

Arzén herceg a napokban ügyének rendezése végett *Párisba* utazik, ahonnan ismét Szerbiába tér vissza. A szkupstina tárgyalni fogja azt a kérdést, hogy milyen rangja és állása legyen a szerb hadseregben *Arzén* hercegnek. Ezzel egyidejűleg *Péter* király többi családtagjainak helyzetét is jogait is szabályozni fogják.

Annál a tüntetésnél, amelyet a királygyilkosok a *Vecserne* *Novine* és *Narodni Listi* szerkesztőségei előtt rendeztek, tudvalevőleg több munkatárs csak revolverrel volt képes magát a tüntető tömeg erőszakoskodásai ellen megvédelmezni. Azok, akik ez alkalommal megsebesültek, a lövöldöző hírlapírók ellen ügyvédek útján gyilkossági kísérlet miatt panaszt emeltek. A két lap szerkesztőségeit tegnap óta rendőrök őrzik.

Tegnap nagy népgyűlés volt, amely éjjel 11 óráig tartott. Az intelligencia távol maradt a gyűléstől, amelyben kimondták az ellenzéki lapok bojkottját. Az egyik szólok azt indítványozta, hogy a hadsereg létszáma leszállítandó és ilyen módon az össze-

esküvő nisi tisztek nyugdíjazás által eltávolíthatók. A gyűlés határozatot hozott, amelyvel elítélte a nisi tisztikar cselekedetét.

A balkáni forrongás.

Budapest, szeptember 14.

Olaszország akcióra készül. Hogy tényleg lesz-e belőle valami, azt természetesen nem lehet tudni, mert a tervről a kivitelig még nagyon hosszú az út. De készül. *Morni* és *Zanardelli* nagyban tanácskoznak, de még nem tudni, hogy tanácskozásnak az olasz flottának a török vizekre való küldését fogják-e eredményezni. A *Giornale d'Italia* szerint *Morin* tanácskozásának tárgya nemcsak a flotta, hanem szárazföldi hadsereg kivételét is magában foglalja. A hadügyminisztériumban napok óta dolgoznak már a terven és előkészületeket tesznek haderő kiküldésére, amely esetleg egy egész hadtest is lehet.

Gróf *Lamedorff* orosz külügyminiszter, mint most hivatalosan kiderült, többször sürgősen folszóltította a bolgár kormányt, hogy ne támogassa a bolgár bizottságokat, de úgy látszik, hogy a bolgár kormány nem hederít erre az intése.

Száráfov Borisnak, a macedon-mozgalom szervezőjének a fejére a török szultán állítólag száz-ezer frankot tűzött ki. Ugy látszik, megér neki ennyit a híros forradalmár feje, mert az ő tüzes, vakmerő lelke, s a mellett hideg, ravasz elméjének köszönhető a macedónok, hogy mozgalmuk mindnagyobb arányokban terjed.

Egy angol újságíró, aki huzamos ideig tartózkodott a Balkánon, Szerbiában, Nisben megismerkedett a macedon forradalom tetteget vezérével. A hírlapíró egy szállóban lakott, és három hétig minden nap együtt vacsorázott vele, de hogy ki az a jóképű fiatal ember, aki olyan tüzzel beszél neki mindig a népek szabadságáról, csak akkor tudta meg, mikor egy napon — nem jelent meg a vacsoránál. Előugrott. Az angol újságíró a rendőrnőktől tudta meg, hogy Száráfov Boris volt a rendes vacsorázó társa. Száráfov, mikor letartóztatták, mosolygott. — Semmitől se félek, — mondotta. — Ha kiadnak a töröknek, az biztosan leüteti a fejemet és ezzel akkora szolgálatot tesz a halálom nemzetem szabadsága ügyének, amekkorát talán az életemmel nem is tudnék tenni. Attól pedig, hogy a helyem üresen maradjon, nem félek, jön a nyomomba más, aki ott folytatja a dolgot, ahol én elhagytam. — A szerb kormány nem adta ki, mert félt a radikálisoktól. Bizonyos, hogy ha Száráfov Boris feje lezuhant, az óriási csapás lett volna a macedon mozgalomra. Ez az ember ideája a forradalmi vezérnek. Hihetetlenül munkás, vakmerő, élszánt és az eszközökben egyáltalában nem válogatós. Nem irtózik semmi irtózatól. Szinte kéjeleg a veszedelemben, a találatoknál kifogyhatatlan és a mozgékonyasága mesébe való. Egy napon portyázó bandát vezet az ország egyik szélén, másnap már az ország más végében toboroz, agitál és veti a bombát, Mikor Szalonikiban az ottomán bankot fölrobantották, Száráfov Boris ott volt a városban, az aknáknak tervét ő rajzolta és állítólag résztvett az ásás munkájában is. Szalonikiban való tartózkodása idején szerzetesi ruhában járt. Óriási díj van kifizetve a fejére, de még soha nem akadt, aki elérte vagy följelentette volna, pedig ahol hívei között érzi magát, teljes bizalommal van hozzájuk. A macedon falvak népe úgy beszél róla, mint a Messiásról, mind szívesen tüzbe megy érte és Kral Borisnak, Boris királynak nevezi. Száráfov Boris különben valamikor hadnagyi volt a bolgár hadseregben, a rangját azért vették el tőle, mert síkhasztott. Déleog, szép ember; most harminchárom esztendő.

Frankfurt, szeptember 14.

A *Frankfurter Zeitung*nak táviratozók Konstantinápolyból:

Konzuli jelentések szerint szeptember 9-ig 115 hajót peresíttek fel s 8000 család hajléktalan. Az orosz konzul felszólította a portát, hogy sürgősen vessen véget a kegyetlenségeknek.

London, szeptember 14.

A *durhami*, a *beresfordi*, *worcesteri* és *gibraltari* püspökök ma külön-külön nyilatkozatot tesznek közöz a *Times*ban s felszólítják a közvéleményt, hogy ne nézze tovább is télenül a Balkánon dúló anarchiát.

A mai minisztertanács állítólag a macedóniai forrongással foglalkozott.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 15-ikén új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

Petike.

— Szavaija Masin ceredes, —

Bús mogorván ül Petike, hja, ja, ja!
Péter es bú! a menyekőbe, mi baja?
Népe kémlí hű szemekkel... jó öreg!
Azt gondolja, hogy királya tán beteg.
„Kell új konak, I. Peti, mondd, kell-e?...”
„Nem kell nekem, dehogy is kell... El vele...”
„Kell-e új trón, I. Peti... Mondd, kell-e?”
„Dehogy is kell, dehogy is kell... El vele...”
„Kell-e állami hitel néked, Petikém,
Uj alkotmány, új gyilkosság, uri fény...”
„Mit alkotmány, mit gyilkosság... Vége már...”
„Hisz a sok tiszt úgyis mind halálra vár...”
„Kell-e pénz?... A szomszéd pénze... Aranyok...”
„Nem kell... Hiszen így is így szól: Nem adok!
Egy barátom van nekem csak: a futás...”
Maga hull be, aki másnak vermet ás...
„Az egekre, Peti fiam, el ne fuss...”
„Talán várjak, míg a népem mondja: Kuss?...
Átídezzem tán Miklóskát, láthatnád?”
Szól mogorván I. Péter: — Hol van hát?

Ármányadta Péterkéje,
Még mi nem volt a bibéje!
Se aranya, skupcsinája,
Gyilkosságot sem kívánja,
Nem kell új trón, szomszéd pénze,
Állami hitellel tetézve,
Nem kell Masin, se Miloska,
De bezeg kell a Miklóská!
Bár negédes és hamiska,
De még is cár, szép, piroska.
Sem ehetnék, sem ihatnék,
Csak Miklóssal nyájkaszkodnék...
„Ej Petikém, szép fiam! hát ez a baj...
Gondom lesz rá, hogy meg ne nő s nagyot halj...
Most takarodj a konakba, rossz fiú...
Meg ne lássák, hogy pityergess; félre bú...
A konakban Miklóskádat cseledd!
S tíz év múlva majd leütjük a fejed...”

Budapest, szeptember 14.

— Személyi hír. Zárgrádból táviratozók: Gróf *Pejacsevich* bán *Marijanovics*nak az egyházbíró tanárává leendő kinevezése ügyében Budapestre utazott.

— Vilmos császár Baranyában. Mohácsról jelentik: Vilmos német császár ma korán kelt és még sötétben cserkészre indult. A császár ma is a karapancsai pagonyban vadászott s egy hatalmas 14 agancsot s egy őzbakot lőtt. A cserkészés után visszatért a vadászkabla és megtekintette a mai és tegnapi terítéket, amely teljesen kielégítő. A meleg napos időjárás hátrányos befolyással van a vadászatra. Visszaérkezése után a császár a Berlinből Bécsen át ideérkezett futártól, aki Mohácsról *Debrindig* lakodlon, onnét pedig kocsin érkezett *Karapancsára*, átvette az iratokat és azokat átnézte. Azután pihenőt tartott. 12^{1/2} órákor volt az ebéd *Karapancsán*, amelyen ugyanazok vettek részt, akik a tegnapi estin. A császár a bécsi magasforrás vízből ideküldött vizet issza. Este a császár ismét vadászni megy a karapancsai pagonyba. Gróf *Eulenburg* a *Vörösmarty*-vadászterületen cserkészik szintén jó eredménnyel. Holnap reggel ismét a karapancsai erdősegben lesz vadászat, amely után a császár a *Prokopfoknál* várakozó hajóra száll, ahonnan a Buda nevű erdőterületre megy, hogy régi sasokra vadászson. Ott költi el az ebédet is. Ebéd után lesz a vadászat, amelyen részt vesznek *Isabella* és *Henriette* főhercegnők is. A vadászat után a császár *Körserödre* megy és az éjszaktól ottani vadászkastélyban tölti. — A német császár udvari különvonatát, amely Mohács felé való útjában tegnap éjjel a Déli Vasut magyar vonalán *Bécsújhelytől Barcsig* közlekedett, lovag bárdányi *Bram* miniszteri tanácsos, h. vezérigazgató *Frauschits* A. h. igazgató, *Breuer* M. és *Wulka* A. főfelügyelők kísérete mellett vezette.

Az esti cserkészés eredménye a karapancsai pagonyban egy 14 és egy 16 agancsos volt. Tegnapi mellett a *Sophie-gőzös* *Mohácsról* *Prokopfokra* ment, Vilmos császár egyedül a parancsnok-hídra ment, ahol *Thaly* Emil miniszteri tanácsossal hosszabb beszélgetést folytatott. Kitérő kedvben a baranyamegyei kirándulásairól beszélve azt mondotta, hogy amikor idejön, mindig úgy érzi magát, mintba iskolai szünetre jönne ide. Majd kérdészközött, hogy Né-

metországban sok iparokk megy-e a Dunára, *Thaly* feleletében rámutatott Németországnak a császár közreműködésével Európa legmagasabb fejlődését mutató iparára, amelynek elonyesző része jut a Dunára, mert az mind tengeren megy Keletre. A császár azt válaszolta, hogy ennek megváltoztatása érdekében is forrozza a Duna-Óderacsatornát. Beszélgetés közben egy román hajó haladt arra, mely a császár hajóját köszöntötte. A császár ezt észrevéve, a hajó származásáról kérdészközött, mire *Thaly* megmagyarázta, hogy a Vaskapu szabályozása óta a román hajók a magyaroknak nagy konkurenciát csinálnak, mert *Szegedről* Budapestre román hajók szállítanak gabonát és mivel adót nem fizetnek, olcsóbban szállíthatnak. A császár erre nevetve azt mondta:

— És a büszke magyarok esté békén eltűrik? Utközben a császár a főlátnolt test és pezsgőt nem fogadta el, hanem villányi vörösbort kért, megjegyezve, hogy ez a legkedvesebb bora, s egy pohárral egy hajásra megivott. Tegnapi és ma a császár összesen 5 szarvast és 1 bakot lőtt, 1 szarvast megszobzott.

— Második mozgósítás az okkupációban. Huszonöt esztendővel ezelőtt ilyenkorra már kétségtelenül bebizonyosodott, hogy Bosznia okkupációja nemcsak egy katonabandával, hanem a mozgósított ténylegesen szolgáló katonasággal se hajtható végre. A bosnyákok, a segítségükre sietett albánok és a köztük háborúzó török katonák rendületlenül tartották magukat az előttük ismeretes, nekünk pedig ismeretlen tereumon s irtózatoss csapásokkal mértek a haderónkra. A hadjárat sikere kétségessé vált. S be kellett hívni és Boszniába vinni a tartalékokat is. Ma huszonöt esztendeje annak, hogy a tartalékokok átlépték *Samánán* a határt. Köztük volt a többek között *Baross Gábor* is, aki káplár volt egy felvidéki ezredben, *Márkus István*, a főpolgármester bátyja, az érdemes publicista s az azóta már szintén elhunyt *Pulsky Ágoston*. Az *Albrecht-gőzös* vitte a tartalékokokat végig a Dunán. A *Rudolf-rakodóparton* kötött ki, s míg az uniformisba frissenbeöltözött komoly, meglelt férfiak bevonultak a hajóra, tengernyi nép tolongott a parton. Az anyák a gyermekeiket is magukkal vitték a buszszóra, mert bizony kétséges volt, hogy vajjon látják-e még az apjukat. S a bosnyákoknak bejelölésedet a kívánságuk. A *svaba* császár nemcsak gyermekeket küldött a meghódításukra, hanem férfiakat is. Azután aztán igazában elkezdődött a háború. A baka megfordult s október huszadikára visszajöttek a tartalékok. Nem mind. Sokakat hiába várt haza a gyerek, aki a *Rudolf-rakodópart*ról sirva nézett az *Albrecht* után, míg a *Rákóczi-induló* recseget a katonabanda. A háború tele volt rettenetességgel. A bosnyák nem adott kegyelmet s a hadi sikerekben odalenn a szegény magyar baka levágtat s karóra tűzött feje volt a diadalmi jelvény. Följegyeztek azonban olyan fényes tényeket a magyar bakak részéről, ami becsületükre válik a magyar katonáknak örök időkre.

— Az egyetemi hallgatók Deák-ünnep. Az egyetemi ifjúság október 17-én, *Deák Ferenc* százéves születési évfordulóján szintén nagyszabású emlékünnepeket rendez. Tegnapi *Zsembery István* emlékszévelel értekezletet tartottak az egyetemi egyesületek elnökei, melyen elhatározták, hogy az emlékünnepegy rendezésére rendezőbizottságot alakítsanak. A rendezőbizottság elnökévé *Wlassics Tibor*-t, az ifjúság Deák mozgalmanak megindítóját, társelnökévé *Hindy Zoltán* és *Fekete Károly*-t választották. Aelnökök az összes ifjúsági egyesületek elnökei lettek. A gyűlésen az ünnepély egyesületek programját is megállapították. Főpontja az egyetem dísztermében tartandó díszgyűlés és matiné lesz, melyre a kormányt s az országgyűlést mindkét házának tagjait is meghívják. Az ünnepély alkalmából két pályázatot is tüstelt ki, az első *Deák-órára* az egyetem, a másikat *Deák Ferenc* törvényalkotói munkásságának méltatására a *Joghallgatók Tudományos Egyesülete* tüzte ki.

— Rákóczi-ünnep. Rákóczi-ünnepet rendezett vasárnap *Kispest* és *Szent-Lőrinc*s közönsége. A képviselőtestület 9 órákor díszközgyűlést tartott, amelyen *Hollós János* plébános s *Vargu Kálmán* méltatták a nagy *Rákóczi*, *Szécsény György* pedig alkalmi költeményét szavalt. Előtan 3 órákor a kispesti színházban a *dalárda* lelkes kuruc dalával vette kezdetét az ünnepély. Azután dr. *Prussinszky Pál* tartott leendőletes emlékbeszédet. *Formanek* Gizella *Petőfi Szent* sir című költeményét, *Formanek Erzsébet* pedig *Várady Antalnak* a *Rákóczi Rodostón* című legendáját adta elő nagy hatással. *Farkas Jenő* a *tárogatón* szomorú kuruc-dalokat adott elő, mire *Szalay Károly* elszavalt *Rákóczi emlékezte* című költeményét.

— Jubiláló polgármester. *Szatmár* város közgyűlése *Popp Géza* polgármestert 25 éves közigazgatási pályafutásáért lelkesen üdvözölte. A városi tisztikar a polgármestert tiszteletére banketet rendezett.

— Tornatanfolyam. A Nemzeti Tornaegylet igazgatósága közhírré teszi, hogy az idén a tornaetanfolyam tornatanítók részére október 1-én kezdődik. A beiratkozás október 1—8-ig lesz.

— **A császárné ibolyái.** Kedves egy jelenet játszódtott le tegnap délelőtt a mohácsi pályaudvarban. Miután a német császár elávozott, a jelenlevő hölgyek megakarták tekinteni az udvari vonatot, ahová azonban nem bocsáthaták be. Erre az udvari szakács kihajolt a kupé ablakából, szétszedett egy kissé hervadt ibolyacsokrot és szalonként elosztogatta a jelenlevő hölgyek között, megjegyezvén, hogy „*a császárné elutazása előtt a császárné adta az utra Merseburgban*”. A merseburgi ibolyák, amelyeknek illata Saale hullámai mellől a belyei tölgyekig kísérte a német császárt, mint édes emlékeztetője családi boldogságának, — bizonyára drágán megőrzött emléke marad a szerencsés magyar hölgyeknek, akik egy-egy ibolyaszálnak birtokába jutottak. A német császár máris népszerű alakja a magyar nemzetnek, különösen amaz év ősze óta, amikor a budai várban nemzeti dícsőségünknek oly gyönyörű dalát énekelte. Erdőküldönc személyisége iránt, minden szava, minden tette megértés és rokonszenvre talál ebben az országban. A merseburgi ibolyák most még közelebb hozták szívünkhöz és a gáláns udvari szakács, akit bájos magyar hölgyek kíváncsisága arra az előkezésre ragadt, hogy az udvari kupéban visszamaradt ibolyákat elosztogatta, nem is sejtette, hogy fontos politikai cselekedetet vitt végbe: mert érzelmekre váltotta bennünk a politikát. Ezek az ibolyák tudniillik nagyon beszédesei és sokat jelentenek és kedvelt szirmuk ősz ragyogása nagyon messze világit vissza: el a Saale partjára, Merseburgig, a császári pár szobájába, a német császárné arcára a válás pillanatában. És szemünk előtt tündöklő tisztaságban bontakozik ki az élet boldogsága egy hatalmas trónus magaslátán. Egnemely ősz haj ragyog immáron a német császárné hajzatában és körülötte deli fiuk virulnak karsu erőben, istennek dugszagát áldása. És ezek a gyerekek matronaszerűvé teszik a még nem is öreg asszonyt, az anyaságtól oly gyönyörű anyát. És mégis, minő fiatal romantikában illatozik a szerelem e több, mint husz éves frigy fölött, — megmutatják a merseburgi ibolyák. Most, hogy belelátunk a német császár szívébe, még rokonszenvesebb lett előttünk, magyarok előtt. Így csináltak politikát a merseburgi ibolyák. És a gáláns udvari szakács.

— **A gödöllői Erzsébet-ünnep.** A gödöllői Erzsébet-emlékünnepélyt tegnap tartotta meg az ottani művésztársulat. A szép parkban a szilacsopozózat erkélyrészletén folyt le az ünnep, méltán a nagy királyné emlékéhez.

Mátyus Béla gyönyörű emlékbeszéde, **K. Hegyesi Mari**, **F. Dömjén Rózsa** és **Paulay Erzsike** szavaival könnyekre fakasztották a halgatóságot. A dalokőr a Himnusz, Szózatot és alkalmi éneket adott elő. A zászló iskolák tanulói, fiuk és leánykák gyászlatyolos zászlókkal vonultak ki. Az ünnepély végén megható volt a szobor megkoszorúzása és virágokkal való elárasztása. Első sorban a művésznők tettek le genti-anából és pafányból kötött csokrait. **Hegy Árnika** külön küldötte ki a magát, majd a közönség helyezte el virágot a szobor talapzatára. Elhajló volt az iskolásgyerekek elvonulása a szobor előtt. Otthon készített egy szerű koszort adtak át a fiuk és kislányok leánykák. Először ezeket a koszortokat helyezték el, majd minden apró kis kéz kézicsokrot tett a szobor alá, virágos mezővé varázsolva a bekerített zöld pázsitot.

— **A F. M. K. E. Losoncon.** A FMKE holnap tartja Losoncon a 21-ik évi rendes közgyűlését. Losonc városának és vidékének lakossága s a felső-nógrádmezei magyar közművelődési egyesület a legnagyobb szeretettel készülnek fogadni a testvéregyesület bajnokait és azok kísérőit. A nagygyűlést **Thuróczy Vilmosnak**, a buzgó elnöknek közbejött akadályoztatása folytán **Török Zoltán** nógrádmezei íráspénz fogja vezetni. A losoncai, élükön **Wagner Sándor** polgármesterrel, mindent elkövetnek, hogy igaz magyar vendégszeretettel fogadhassák a vendégeket.

— **Az akadémiai könyvtár megnyitása.** Az Akadémia könyvtárának olvasóterme e hó 15-én nyílik meg a közönség használatára. Látogatójegyeket kellő igazolás mellett kedden, csütörtökön és szombaton d. u. 4-5-ig adnak ki. A főgimnázium és főreáliskola 7. és 8. osztályu tanulói az illető iskola igazgatóságánál kapják a látogatójegyeket.

— **Státárium Travnikban.** Szeptember tizedikén újabb tűz pusztított Travnik bosnyák városban és ez alkalommal leégett az ugynevezett urinegyed. A hatóság megállapította, hogy a tűz gyújtogatásból származott. Nyolc törököt, akit tettenérték, letartóztattak. A törökök, akiknek városrésze vagy tíz nappal ezelőtt teljesen leégett, bosszúból gyújtogattak, mert az urakat vádolták a katasztrófiáért. A gyújtogatók a kerületi főnökség épületét dinamittal jól akarták robbantani, de ebben megakadályozták őket. — Ma azt jelentik Szerajevóból, hogy Travnikban szeptember 14-ikén kihirdették a státáriumot. A török lakosság jönni akar. Báró Appel katonai kormányzó maga is Travnikba utazott, hogy a katonai intézkedéseket megtegye. Tegnappeltől a Mollináry-erzed felé Szerajevóból Travnikba vezényelték. A lázadás Travnik környékére is kiterjedt, sőt a szerajevói török lakosság is nagyon izgatott. A katonaság Travnik egyik

dzsmájában négyezer török fegyvert foglalt. Hogy mennyire fanatizálva van a nép, a következő eset is bizonyítja: Báró Appel egy vagyon kenyeret küldött a travniki kárvalott törököknek, akik azonban visszatartották azzal a kijelentéssel, hogy svábtól nem kell semmi.

— **Ehhalasztott ifjusági gyűlés.** A Műgyetem kertjébe ma délután összehívott gyűlést az ifjuság nem tarthatta meg, mert Rudnay főkapitány az engedélyt megtagadta avval a megokolással, hogy az előadásokat és vizsgálatokat zavarja. A ifjuság, mely nagy számban gyűlt egybe, Hoffmann Ottó kérésére ehhalasztotta a gyűlést holnap este 6 órára, amikor is az egyetem aulájában gyűlnek össze. A gyűlés után 70-80 egyetem halgató a Kossuth Lajos-utóba vonult, a Nemzeti Kaszinó épülete elé, ahol sipolva, abcugolva tüntettek a Kaszinó ellen, majd pedig régi szokásukhoz híven, sétára indultak a Kaszinó előtt. A rendőrség már ott várta a tüntetőket, akik a rendőrtisztviselő felszólítására szétesztek. Rendzavarás, előállítás nem történt.

— **Verekezés a török nagykövetségen.** Bécsből jelenti tudósítónk a következő csattanós esetet: A bécsi török nagykövetség szalonjában ma furcsa jelenet történt: a nagykövetség orvosa az egész személyzet jelenlétében többször arcul vágta a török nagykövetet. Dr. Dgevet, így hívják ugyanis a verekedő orvost, megjelent ma a török nagykövetségen s ingerült hangon szemérem hányta Mahmud Nedim bey nagykövetnek, hogy ő róla hamis jelentéseket küld a szultánnak, sőt azzal is gyanúsította, hogy ő résztvesz az ifju-török mozgalomban. Ebből szövátás, majd dulakodás lett s a végén Dgevet bev nehányzszor az arcába csapott öklével a nagykövetnek. Ma délután a rendőrfőnökségre citálták a nagykövetségi orvost s ott rövidesen tudtára adták, hogy közönséghabóritásért kiutasították. Dr. Dgevet már holnap elhagyja az osztrák fővárost.

— **Gyújtogató asszony.** A Barcs közelében lévő Basia községben 11-én éjjel Rusznáky Józsefné felgyújtotta bebiztosított házat, hogy a biztosító-társaság a rozoga házat ért kárjü pénzrel megfizesse. Rusznákyné tette végrehajtása előtt kihurokoltotta a házból és ugyszólván tanuk szemelátára vitte véghez a gyújtogatást. A tűz a szomszéd házra is átkapott. A terecsényi csendőrtörök, akik előtt csakhamar bevalotta tettet, átadják már az ügyészségnek a gyújtogató asszonyt.

— **Jótkönyv adomány.** Erzsébet Amália főhercegnő, Liechtenstein Alajos herceg unáns kapitány neje, ma 400 koronát küldött Havranek József székesfehérvári polgármesterhez, hogy azek a város szegényei közt osztassa ki.

— **A marseillei kikötő elkerülése.** Tudvalevő, hogy az Adria fölközlő tengeri vonalának egyik legfontosabb kikötője Marseille, ahol hetenkint legalább három Adria-hajó szokott megfordulni. Legutóbb a Szent László volt a marseillei kikötőben s menetrend szerint onnan Spanyolországba kellett volna mennie. Miután a spanyol hatóságok Marseilleből jövő hajók ellen 1-napi vesztérgárt rendeltek el, az Adria igazgatóságának rendelkezése folytán a Szent László nem ment Marseilleből Spanyolországba, hanem tegnap az egészségügyi intézkedések leggondosabb betartásával visszatrét az olasz és szicíliai kikötőbe. Az Adria-hajók ezental Gennából Marseille elhagyásával, egyenesen Barcelonába és Valenciába indulnak és csak visszafelé fogják érinteni Marseille kikötőjét, úgy hogy a vesztérgárt ilyképp elkerülve, az áruforgalom érdekei kellőképp meg lesznek óva. Ez intézkedés érvényben marad mindaddig, míg Marseille járványmentessé nem lesz, vagy míg a körülmények esetleg más módosítást nem fognak követelni.

— **Felolvasás a rövid záróláról.** Az utóbbi időben oly sok bajnak okozójává vált rövid záróláról és a villamos-vezetékéről tart felolvasást holnap, kedden délután 6 órákor az Országos Iparegyesületben Fodor István, a budapesti általános villamosági részvénytársaság igazgatója. Az egyesület nemcsak tagokat, hanem tagok által bevezetett vendégeket is szívesen lát az ülésen.

— **Egy hajóparancsnok öngyilkossága.** Marseilleből táviratozzák: Del Serre kapitány, a szombaton Bachia mellett hajóútrést szenvedett Bretagne szállítóhajó parancsnoka, agyonlőtte magát.

— **Házasság.** Dr. Stesser János királyi ügyész szeptember 13-án szombaton délelőtt 12 órákor tartja meg esküvőjét Thoma Micoléval, Thoma Kralovanszky Ilona leányával, a Mária-utcai Jezuista-templomban.

— **Csofosmő a helottaskocsiban.** A minap a Rókus-körház pincéjébe szolgálo lejártnál elhelyezett halotz-körház-kocsi belsejében egy 2-3 hónaposnak látszó élő gyügyermeket találtak. A kis teremtsének egy jelzéseküllü ing volt a ruházata s ezenkívül egy B. T. betűkkel ellátott szalvétába s barna nagykendőbe volt göngyölve. Mellette egy piros cédula volt, a következő felirással: Anyád nevenapján születél. G. B. A gyermeket az állami gyermekmenhelyre vitték, a lelketlen anyát pedig keresi a rendőrség.

— **A Petrossényi bányászünnep.** Petrossényből táviratozzák: A tegnapi ünnepek után ma reggel 8 órákor a petrossényi bányák megtekintése következett. A Salgótarjáni Köszönbánya Részvénytársaság részéről Chorin Ferenc főrendiházi tag, elnök, Frischman J. F. és Heimann Lázár igazgatók s Andreics János bányatanácsos vezetésével a társaság tisztviselőinek egész sora volt jelen, akik érdekes magyarázatokkal tájékoztatták a vendégeket. Reggel 9 órákor a társaság különvonaton Vulkánba utazott a felszólívólgyi társulat bányáinak megtekintésére. Itt báró Nopca Ferenc szabadföldadást tartott Hunyad megye geológiai viszonyairól. Az előadást teiszéssel fogadták. Ezután Lapénybe utazott a társaság, ahol megtekintették az urikány-zsivólgyi köszönbányatársulat bányáit, ahol az igazgatóság részéről Uihmann Adolf és Tolnay Lajos miniszteri tanácsos is jelen voltak. Délben egy órákor a társulat ebédet adott a vendégek tisztelésére. Délután az urikány-zsivólgyi társulat alapította új iskolát avtatták fel.

— **Nyilatkozat.** A következő sorok közlésére kértünk fel: A Budapesti Napló 247-ik számában a Csányi-féle elemek érdekében egy oly megjegyzés van, mintha én akarnám azokat alaposan és tüzetesen megvizsgálni s azután azokról véleményt mondani. Ezekre van szerencém tisztelettel bejelenteni, hogy sohasem tartottam magamat egy perocig sem elektro-technikusnak, mint ilyen nem is fogok soha a Csányi-elemben méréseket eszközölni. Bár mint fizikus egeget foglalkoztam életemben elemekkel, sőt Jedlik Anyos egyetemi tanáram 1869-ben elég Bunsen-Jedlik elemet készített szabad gráimban, de éppen-séggel nem tartom magamat egy Wittmann Ferencsel szemben arra feljogosítva, hogy elektro-technikai ügyben szakvéleményt mondjak. Ami azt a nyilatkozatot illeti, amelyet a tisztelet sajtó közlegének tollba mondtam, ma is állom, mert csak azt mondtam, amit láttam. Kifejeletem abból azonban azt a fontos tényezőt, hogy a ciankáli bizony veszélyes. Legyen ez nekem azért megbocsájta, mert nekem a mérgek egyáltalában nem imponálnak, mert azok nem arra valók, hogy én azokat meggyeim! Megjegyzem végül, hogy Csányi ur az elemét a Meteor-intézetnek épenséggel nem mint szakórumnak mutatta be, hanem az ocupán az interes iránti udvariaságból történt.

Dr. Konkoly Thege Miklós,
országgy. képviselő.

— **Ünteláldozó fia.** A nagyhatalmági járásbíró-ság pár héttel ezelőt sulyos testi sérülés miatt, kétheti fogházra ítélte Szabó János odaváló lakost. Szabó kétheti haladékokat kért, melynek letelte után jelentkezett a bíróságnál, hogy büntetését megkezdje. A büntetés kitöltése után néhány nappal névtelen levél érkezett a járásbíró-sághoz, melyben az veit írva, hogy a kétheti büntetését apja helyett, a fia, ifju Szabó János volt elzárva. Az ünteláldozó fut nem büntették meg, ocupán a rabtartási kölléséget kell majd megfizetnie, ami naponta 52 fillért tesz ki.

— **A munkások balesetbiztosítása.** A Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének hivatalos közlönye szeptember havi számában közli az egylet központi választmánya által kidolgozott véleményt a munkások balesetbiztosításának körvnytervezetéről. A vélemény nagy elismeréssel szól a törvénytervezetről; de annak megvalósítása csak akkor lehet igazán áldásos a munkások számára, ha valamennyi munkás kivétel nélkül biztosítva lenne baleset ellen. Ennekívül hangsúlyozza, hogy nem csak üzemi baleset, hanem bármilyen módon bekövetkezt baleset esetén is kapjon a munkás vagy a hátramaradt családja támogatást. A megkeletelt számítások közlése után sürgeti az egylet a rokkantság és agkor esetén bekövetkező munkaképtelenségről való gondoskodás kötelezővé tételét is, hogy a munkások jogos igényei kielégtessenek. Az egyletnek jelenleg 26.789 tagja. 89 vidéki főköreztára és 940 ezer korona vagyonra van. Gróf Wickenburg Márk kereskedelmi államtitkár a pártoló, Graeffel János esztergomi kanonok az alapító tagok sorába léptek. Az egylet helyisége VIII. József-körút 68. sz. a van.

— **Pusztító felhőszakadás.** Grából jelentik, hogy Tarvisban tegnap borzadt felhőszakadás volt, amely elárasztotta az egész vidéket, elvitte a hidakat és álmossa a vasuti töltést. A vasuti forgalom teljesen megakadt. Tarvis veszedelemben van és tegnap katonaság ment oda. — Salzburgból táviratozzák: A tegnapi heves hegyi záporok következtében a Salzach és mellékfolyói erősen megáradtak. A gasteini és a Beckstein-völgyben a víz elragadta a hidakat s a közlekedés Lend felé megszakadt. Lend 18 ót az országút 15 méternyi területen beszakadt. Mittersi újabb gátszakadás következtében víz alatt áll. A pinegauer helyiérdeklő vasutovonalat is megszakította. Unterdorfnál az árvis és Brambergnél el is árasztotta. Taxenbachnál elszakadt a gát. A forgalmi akadály valószínűleg két napig fog tartani. — Innsbruckból jelentik: A teherforgalmat Lend-Gastein-Taxenbach vonalrészén a salzburg-völgli vonalon az árvis miatt előreláthatólag nyolc napra beszüntették. A személypodgyász-gyorsra, illetőleg postaközlekedést átszállítással tartják fenn.

— A tűzkatasztrófa után. Reichner Simont, a Párisi Nagy Áruház tizenharmadik áldozatát, akinek a holttestét csak a minap találták meg, holnap délelőtt tíz órakor temetik el az új zsidótemető halottszobájából. A temetést a Chevre Kadisa rendezi. Reichner a többi zsidó vallású áldozat mellé temetik. A katasztrófa szerencsésül áldozatainak segélyezésére még mindig érkeznek adományok a közönség köréből a VII. kerületi előljárószághoz. A segélyeket dr. Alker Ernő helyettes előljáró osztotta ki s minden egyes embernek szépen jutott a lefolyt sok ezer korona adományból. A beérkezett összegyekről és a kiosztott segélyekről felvett jegyzéket az előljáróság ma beterjesztette a tanácsnak s azt kétféle hét mulva közreteszik a fővárosi lapokban. A katasztrófa ügye szerepel a főkapitánynak a fővárosi közbiztonságáról a közigazgatási bizottság elé terjesztett jelentésében is. A múlt hónap fontosabb eseményei között első helyen említi a jelentés a Párisi Nagy Áruház borzalmas katasztróját. A jelentés a tűzvészről ezt mondja: Augusztus 24-ikén nagy szerencsétlenséggel végződő tűzvész pusztított a székesútváros területén. Este hét óra tájban kigyulladt a Kerespesi-úton egy nagy áruház és a tűz csakhamar elterjedt az egész házban. A bennszobolt lakók közül sokan a lakásokból az utóára való kiugrás által menekülhettek már csak a tűzvész elől és ezek közül tizenketten halva estek le az utca kövezetére, hárman sérüléseket szenvedtek. Helyben is elvesztették-e a szerencsétlenségnek az életüket, arra vonatkozólag a nyomozás eddig csak azt a pozitív adatot derítette ki, hogy az áruház egyik alkalmazottja a tűzvész óta eltűnt. A nyomozás külföldben annak megállapítása céljából, terhel-e valakit a szerencsétlenség miatt felelősség, még folyamatban van.

A fővárosi tanács megbízásából Lung György tanácsos tudvalevőleg vizsgálatot folytatott, hogy ki felelős a Párisi Nagy Áruház katasztrójájáért. Lung tanácsos már elkészítette jelentését. A vizsgálat elrendelése alkalmával a megbízott tanácsosnak azt kellett kutatni, hogy történt-e az építéssel szabálytalanság és kit terhel a felelősség; tűzrendészeti szempontból fordult-e elő mulasztás s ha igen, kinek a hibájából; az oltás, mentés és kivonulás szabályszerű volt-e, történt-e mulasztás és ki a felelős?

A vizsgálatot előbb Fallér Ferenc tanácsos, majd az ő hirtelen történt megbetegedése miatt Lung György tanácsos folytatta s ő fejezte be. A vizsgálatról készült jelentést a tanácsos nyolc nappal ezelőtt adta át Matuska Alajos h. polgármesternek, aki Rényi Dezso főjegyzőt bízta meg a határozat megszövegezésével. A terjedelmes jelentés áttanulása s a határozat tegnapi elkészülése s a helyettes polgármester már a napokban közlésezi a véghatározatot. Ez a határozat a kiadott kérdések alapján folytatott vizsgálat eredményének megfelelően csupán a fegyelmi vizsgálat megindításáról rendelkezik azok ellen a fővárosi tisztviselők ellen, akikről a vizsgálat mulasztás derített ki.

Az építéssel előtérített szabálytalanság vizsgálatát nem fejezték be, mert az erre vonatkozó aktákat az ügyesség elkerült. Csupán annyit derült ki, hogy a kapubejárat egyik oldalala sohasem épült meg s a büntetőjogi felelősség e miatt első sorban az építésmestert terhel, aki ellen a fővárosi nem járhat el, ellenben felelősségre vonhatja a köteles felülvizsgálat elmulasztásáért a VII. kerületi mérnököt, aki nem tudta, hogy a kérdéses falat nem építették meg.

Tűzrendészeti szempontból felelősségre vonandónak jelzi a vizsgálat a VII. kerületi előljárót, aki az előljárószági szolgálati utasítás 239. §-a alapján a köteles tűzvizsgálatot ennél a telepnél sohasem tartotta meg, holott ugyanabban a szakaszban van az a rendelkezés, hogy az előljáró a tűzvészélyes üzemleteleket köteles legalább egyszer évenként a tűzoltó főparancsnok kirendeltje, a kerületi kapitányság és a kerületi kéménysépről jelenlétében megvizsgálni. Az árutelepre kiadott iparigazolványok s különösen a robbanószerek árusítására adott engedély ügyére a vizsgálat tanácsos nem terjeszthetett ki, mert az erre vonatkozó akták a rendőrségnél vannak, amely büntetőjogi szempontból folytat vizsgálatot.

A tűzoltóság kivonulására a vizsgálat lényeges szabálytalanságokat nem derített ki, ellenben súlyos adatokat talált arra, hogy az oltás és a mentés nem történt egyöntetűen, a vezetés nem volt terverű, az oltás első sorban az égő ingók mentésére irányult, ahelyett, hogy az oltási műveletet az emberélet megmentése érdekében végezték volna.

Ezek a vizsgálat lényeges adatai, amelyeknek alapján a helyettes polgármester a fegyelmi vizsgálat

megindításáról határoz. A vizsgálati jelentést és határozatot — a szabályszótól eltérve — az ügy fontossága érdekében nyilvánosságra hozzák.

— Adakozás. Benke Béla, a Közgazdasági Értesítő szerkesztője (Budapest) 12 koronát küldött hozzá, hogy abból 6 koronát az Elemér-utcai szegény családnak, 6 koronát pedig Szent Antal szobrára küldjünk. Az adományokat rendeltetési helyükre juttatjuk.

— Vámpánama. Nagyváradról jelentik: A két éve nagy port felvert vámpánama ügyét, mely Nagyváradot sok ezrekkel megkárosította, ma kezdte a törvényszék tárgyalni. A vádlottak Beckay Artur, Papp Sándor, Heperly József és Takács Lajos kik az egyszer már használt vámpjegyeket a maguk javára újra értékesítették, és ezzel a vábavételét éveken át tízezrekre csökkentették. A fővádlott Beckay vámfelügyelő dr. Nesi Pál védi. A tárgyalás napokig fog eltartani. Ma a vádlottakat hallgatták ki Papp kivételével, ki a csalást beismeri, míg a többiek tagadtak. Holnap Rimler Károly polgármestert, Komlóssy tanácsost és Bordecs Ferenc főjegyzőt hallgatják ki tanúként.

— Játék a fegyverrel. Nagyváradról táviratolozták: A Gezát mellett levő Vátyon pusztán fogolyvadászat volt. Hajtás után Ungvári Imre tízéves hajtógyerek ifjú gróf Tissa István fegyverrel játszót miközben a fegyver elűlt. A golyó a gyermek tüdején átment s rögtön halált okozott.

— Verekedés a tanomulatságon. Az éjszaka nagy mulatság volt a Krisztián-körút 199. számú vendéglőben. Katonák, kocsisok, cselédek mulattak és táncoltak. Közben a bor is fogyott s többször nagy szóváltás, majd verekedés támadt a vendégek között. Flórida Imre 26 éves és Dér Kálmán 21 éves kocsisok a katonákra támadtak. Nagy vérengzés támad, ha idejében nem érkeznek meg a rendőrök, akik a harcias kocsisokat letegyeztetik. Közben a kocsisok Nagy László 207. számú rendőrt is megszurkálták a kezén. A két kocsis letartóztatta a rendőrség.

— Elfogott ékszerhamisító. A rendőrség — mint már említettük — uralgatos ékszerhamisítást fedezett fel a minap. A budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön intézet József-körút 2-ik szám alatt lévő főközlőházat károsították meg a hamis ékszerekkel. A rendőrség kinyomozta az ékszerhamisítókat és még szombaton letartóztatták közülük ötöt, Janacsek Rudolfiné, Krausz Lipót, Krausz Lipót, Krausz Mártont és Krausz Margitot. Ezek hordták az ékszerket a zálogba. Magát a hamisítót, Janacsek Rudolf ékszerész nem tudták szombaton elfogni. Tegnapi egész nap lesték rá a detektívek és este sikerült is elfogni, akkor, amikor Szabolcs-utca 38. szám alatti lakására akart menni. Így az egész ékszerhamisítóbanda most már a rendőrség börtönében ül.

— Halálos verekedés. Zurecs Antal 38 éves napszámos és Latzkó András 27 éves gyári munkás tegnapi este Újpesten egy Andrassy-út vendéglőből kijövet, két napszámosal összetalálkoztak. A verekedésnek az lett a vége, hogy a két napszámos Zurecsot és Latzkót dorongokkal úgy öszveverte, hogy véresen, eszméletlen állapotban maradtak ott. A gróf Károlyi-kórházba vitték őket, ahol Zurecs ma reggel meghalt s Latzkó is haladékos. A támadók közül a rendőrség Széke Mátyás 20 éves napszámost kinyomozta és letartóztatta, míg társát keresi.

— Hajótörés. Triestből jelentik: A Triphotich hajótulajdonos-céhhez érkezett jelentés szerint a Carlo gőzös, mely Methovickból érerakományval Triest fel ment, tegnapielőt héves szirokkó alkalmával Zlarin mellett a Tiat-sziklán hajótörést szenvedett. A gőzöst elvesztettek tartják. A legénység megmentették.

— Új nyelvoktató tanrendszert. Lenuel Millen, francia és angol nyelvtanár, fordító és tolmács, az emlelt két világnyelv elsajátítására, új tanrendszert, (Système-Mnémonique) talált fel, mi által a felfogó tehetség, napról-napra jobban fejlődik és amelynél fogva a két nyelvben való folyékony beszéd, a tiszta kiejtés, valamint a helyesírás, biztos és meglepő eredményű, a legrovidebb idő alatt, sajátítható el.

— Kösszöntnyilvánítás. Amidőn Ós-Budavára idei szeszjárt beszámoló, kötelességemnek tartom, hogy hálás köszönetem tejezem ki a főváros nagyérdemű közönségének, a fővárosi hatóságoknak és a sajtónak, amely nehez munkámban támogatásomra volt. Teszem ezt azzal a kéréssel, hogy Ós-Budavárunk a jövő évi május elején történelmünk üjből megnyitására is tartásnak meg becses jó emlékeztetükben. Budapest, 1903. szeptember 15-ikén. Friedmann Adolf Ós-Budavára igazgató-tulajdonosa.

— Éme Berkovits női divatteremtő tömeges kitüntetés érte, amennyiben munkái az iparostanonok és segédkitálitások 9 díjat, ugyszint a vezetése alatt álló szabásati mintaiskola növendékei munkájukra 9 kitüntetést nyertek.

(x) Rómába utazni és a pápát nem látni, nem olyan mulasztás, mint Budapestben lenni és az Orvos Sorsjáték nyerevényeit, melyek IV. Váci-utca 17. sz. alatt ki vannak állítva, meg nem nézni.

A szabad gondolat szövetsége.

Budapest, szeptember 14.

Leon Furnemont nem volt ismeretlen név eddig sem Magyarországon. Akik figyelemmel kísérik a belga szocializmus gyors előretörését, a klerikálisok ellen vívott harcát, azok tudják, hogy ezeknek a küzdelmeknek vezére és lelke: Furnemont, a belga kamara egyik legelőkelőbb elnöke és legtehetségesebb szónoka. Am tegnap óta nemcsak ismerik Furnemont nevét nálunk, hanem ezek a tisztelt és csodálat hangján ejtik ki. A munkásoknak azok az ezrei, akik a vasárnapi szocialista-nagygyűlésen beszélni hallották. Művész és demagóg egy személyben. Hévével magával ragad, érveinek erejével még a más meggyőződéssel levőt is komoly gondolkodásra készíteli. Igazi apostola az eszmének, melyet hirdet, Érette küzd mint képviselő és mint Bruxelles városi tanácsának tagja. Érette mint politikus és érte mint író. És a hazájában kifejtett óriási tevékenység mellett talál magának időt a külföldi agitációra és a szocializmussal rokon eszmék propagálására. Így főtükára például a *„Szabad gondolat” nemzetközi szövetségének*. Tükára és legbuzgóbb harcosa. A világ minden részében toborozza hivat és szervezi alosztályait. Fővárosunkban való időzését is kiakarván a szövetség propagálására használni, érdekes cikket írt róla lapunknak. Meg lévén győződve, hogy a szövetség eszméivel a magyar szabadlelvű közönség is rokonszenvezik, Furnemont ismertetését a legszívesebben közöljük:

1890 óta a *„Szabad gondolat nemzetközi szövetsége* címen nagy arányú egyesülés kezdte meg működését. Alapítói nem kisebb emberek, mint Büchner, Moleschott, César de Paape és a tudományok sok más kiváltsága. A szövetség eddig felváltva Bruxellesben, Párisban, Londonban, Amsterdamban, Antwerpenben, Madridban és Genfben tartotta meg kongresszusait.

Az utolsó, 1902-ben, Genf városában lefolyt kongresszuson négyszáz kiküldött jelent meg, akik három ezer csoportot és több millió hivat képviseltek. Inditványomra, 1904-ben Rómában, ugyszólván a Vatikánnal szemben fogja a szövetség nagygyűlést meg tartani és ez a kongresszus a szabadgondolkodók összességének hatalmas egyesüléseként fogja szavat hallatni. Közép- és Nyugat-Európa országainak politikai helyzete rendkívüli fontosságot ad ennek a gyűlékezésnek. A társadalmi és politikai haladás ellen működő erők legfőbb irányítójának és mozgatójának mindentűt a római egyház mutatkozik.

Az a körülmény, hogy a legfőbb egyházi méltóságok olyan férfira ruházták, aki régen elavult, évezredes dogmákhoz a legmervebben ragaszkodik, minden másnál jobban mutatja egy olyan propagandának és filozófia szerzetnek szükségességét, mely a szellemek felszabadítását tűzi ki céljál.

És valóban, az az eszme hogy a *„szabad gondolat* magában Rómában hangsúlyoztassék és hirdettessék, mindenféle a leglelkesebb viszhangot keltette. Bizottságok alakultak, melyek összehozták, összehozták az eszme hivat és hogy előkészítsék a nagygyűlésen megjelenők delegátusait.

Franciaországban Berthelot, a világhírű vegyész és filozófus áll a bizottság élén és köréje a Sorbonnenak és a többi nagy tudományos intézetek legkiválóbb tanárai sorakoznak. Közülük, sok kitűnő név mellőzésével, csak Aularat, Gabriel Séailles, Ferdinand Buisson, Psicharit, Renan vejt, dr. Reulust és dr. Toulouret említjük meg.

A köztársasági demokráciának minden árnyalata képviselve van ebben a bizottságban. Ott találjuk például Clemenceaut, Hubbert, dr. Meshert, Lockroy és Yves Guyot exminisztereket és sok mások. Az eszme harcossai közt legelső sorban küzdenek a nagy lapok, mint például az *Aurora*, a *Lanterne*, a *Fronda*, a *l'Action*, a *Raison* stb. s. b.

Angolországban a *Morning Leader* című független organumnak támogatása mellett, a szellem kiválóinak egész falanksza küzd a szövetség eszméért. Ott látjuk előharcosai között *Holyoaket*, a demokrácia veteránját, *Belfort Bacot*, az angol szocializmus legelső teoretikusát és mindazokat, kiknek szellemét emancipálta a filozófiai gondolkodás.

Olaszországban a tudománynak ugyszólván minden komoly képviselője a legnagyobb örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy bizonyosságot teheszen racionalista hitvallásáról. Az olasz bizottságban bukkolódik a többi között *Lombroso*, a világhírű kriminalista és fiziologus továbbá *Colajanni*, *Eurico Ferri*, *Sergi* professor, *Rapisarda*, a kiváló költő, sok szabadlelvű, köztársasági és szocialista képviselő, míg a sajtó organumai közül a *Secolora* számíthat mindig biztosan a szövetség.

Sok hivat van a szövetségnek *Spanyolországban*

„THERAPIA-PALACE” Dr. Ebers Henrik főorvos
CIRKVENICÁN, Fiume mellett.

Nyáron tengeri-fürdő. Téli hidegvizgyógyintézet. Egyetlen homokos tengerpart a Quarneróban. — Magyar tompa. — Magyar levelező. — A tengerpart főnyug Kaspig hatá.

ban is és ugyszólván egész szellemi intelligenciája alkossék a római kongresszus eszméjéért.

Németországban Haackel és Schöll védői és propagálói a mozgalomnak. Belgiumban az összes antiklerikálisok, szocialisták és liberálisok találkoznak a szövetségben.

Még *Észak- és Délamerika*, is készülődik, hogy együttérzést fejezzen ki az európai szabadgondolkodóknak. A tél folyamán két előkészítő kongresszus tartanak. Az egyiket az északamerikai Saint-Louisban, a másodikat a délamerikai Montevideóban.

A római kongresszus napirendje a következő:

1. A vallási dogmák a tudomány ítélőszéké előtt.

2. Az egyház és állam különválása. Az ellenkezői tisztséget *Meumennek*, Róma története híres írójának fogja a főtanasú fölajánlani. Meumennek, ki csak nemréviben dicsőítette egy levélben a szociális haladás embereinek a reakciós szövetségek elleni egyesülését. A főtanasú így akarja mozgalomának szigorúan tudományos és konklusiós, békés jellegét demonstrálni.

Még megjegyezzük, hogy szeptember 20-ika, vagyis az a nap, melyen a kongresszus le fog folyni. Évfordulója annak, melyen az olasz csapatok Rómába hatoltak, és amely így a római egyház világi hatalmának végét jelzi. A kongresszus napja ötszázéves tehát az olasz egység ünneplésével is.

Léon Farnemont.

FŐVÁROS

(*) **A Kossuth-mauzóleum építése.** Ma délelőtt hirdették ki a Kossuth-mauzóleum építéséhez szükséges kőanyag munkára vonatkozó ajánlati tárgyalás eredményét. Beérkezett hét rendbeli ajánlat s ezek közül a mérnöki hivatal és a művelődési igazgatóságok itéte a Müller Ernő ajánlatát, aki a belső márvány-munkákat, a gránitból való lépcsőket és a külső kőanyag-munkákat összesen 187,404 korona 37 fillérrel vállalja. Az épület külső burkolata haraszti kőből lesz. Az építésre felügyelő bizottság javasolja ennek az ajánlatnak az elfogadását.

(*) **A közigazgatási bizottság ülése.** A székesfőváros közigazgatási bizottsága ma délelőtti ülést tartott Márkus József főpolgármester előlékése mellett.

Dr. Schermann Adolf tisztviselő orvos bejelentette, hogy a főváros közegészségi állapota augusztus hónapban kedvező volt. Az adófelügyelőség jelentése szerint *egyesen* adóban a közbiztonság az állampénztárnál 2,620.140 korona 82 fillér folyt be augusztus hónapban, míg tavaly augusztusban az eredmény 2,511.787 korona 66 fillér volt; így tehát az idén 8403 korona 16 fillérrel folyt be több. A székesfővárosi adópenztárnál augusztusban 3,691.121 koronát fizettek be, tavaly augusztusban pedig 4,287.184 korona 75 fillért; e szerint az idén az eredmény 696.013 korona 75 fillérrel kedvezőtenebb. Így az 1903. évi augusztus hónap összes befizetés eredménye, az 1902. évi augusztus hónaphoz hasonlítva, 557.610 korona 50 fillérrel kevesebb s ez az ex-lex állapot következménye. A székesfővárosi rendőrség jelentése fölémutatja, hogy az elmúlt hónapban 1106 bünessetben jeleztek be a nyomozást. A rendőri fegyver- és lövegműhelyeknél 1683 egység volt leartóztatásban. Ezek közül a megejelteni vizsgálat után, szabadon bocsátottak 768 embert, elhologoltak 323-at. Kiültottak 1-5 évre 39-et s mindenkora háromat; ez utóbbiak mind külföldiek voltak. Koldusai miatt 216 embert tartóztattak le. Az elterjesztett jelentések tudomással vétele után, föllebbezéseket intéztek el s ezzel az ülés véget ért.

(*) **Uj igazgatók és tanítók.** A fővárosi tanács több megbeszélés, illetőleg nyugdíjazás előtt álló iskolaigazgató helyét töltötte be. Így Lakits Vendel lemondott az V. kerületi Lipót-terti szakirányú vezetéséről, helyébe a tanács Rákos István nevezte ki. Ugyancsak Lakits Vendel többnyire hónapra főtmentették a Lipót-terti elemi iskola vezetésére álló, helyetteseit lett Tazner Árpád. A VIII. kerületi Bezerédy-utcai kettős iskola vezetését a tanács Brantner Albinra bízta. A nyugdíjazás alatt álló Schmitt Albinak VIII. kerületi Wesseliényi-utcai elemi iskoláit *Hausser* Ferenc igazgatóra bízta s ennek helyébe a VII. kerületi Kazinczy-utcai elemi iskola vezetésére Kiss Idebert ipariszkolai igazgatót jelölték ki. Továbbá Horváth László IX. kerületi főútelvi utcai szolgálatképtelen igazgató helyébe Klement Alajos ipariszkolai igazgatót, ennek helyére, a IX. kerületi Lónyay utcai szakirányú ipariszkola vezetésére *Utrich* G. Adolf tanítót jelölték ki. Az I. kerületi városarag-utcai uj iskola vezetésével a tanács *Csikó* Imre zugligrati elemi iskolai igazgatót s ennek helyébe a zugligrati iskola vezetésével *Rákita* Árpád tanítót bízta meg. Végül a VIII. kerületi főútelvi iskola igazgatásával *Berkes* Imre tanárt bízta meg.

A közoktatási ügyosztály a tanács fölhatalmazása alapján ma osztotta be a megbízott tanítókat és tanítókat, akiknek eddig még nem volt a fővárosnál megbízatásuk. Megbízást kaptak: Aranv Sándor, Bárány Nándor, Bárd Vilmos, Bátor László, Békéssy Károly, Blachnek Károly, Dallos Sándor. Ekker Imre, Fűhringer Gusztáv, Halassy Endre, Horváth Lajos, Horváth Pál, Ispanovits Sándor, Jakopovics Lajos, János István, Kapossy Pongrácz. Káman Elek, Kempelen Imre, Kiss József, Láng Endre, Mérei Samu, Onodi Mihály, Peyer Emil, Rác Antal, Remes Alajos, Rigó Béla, Saskegy Béla, Sohóner Lipót, Stelly Lajos, Svarda Dezső, Szalay Samu, Szentványi Ákos, Tóth

László, Vajda Oszkár és Weiss Salamon tanítók, Balás Emma, Banovicsné, Jurányi Ilona, Baras Rózsa, Bieber Rózsa, Bubicus Mária, Császár Gizella, Csiky Anna, Ember Otília, Erdély Anna, Erdősi Ilona, Farkas Erzsébet, Fodor Éva, Fonnass Margit, Fenyvessy Aranka, Goldberger Janka, Görög Stefánia, Havas Irma, Herczeg Irma, Hoffmann Józsa, Horváth Mária, Horváth Teréz, Jeny Stefánia, Kelemen Konstanóia, Kemény Mária, Kortátsz Élia, Lakits Margit, Láng Mária, Lenkei Hajnalka, Ligeti Margit, Löw Mária, Mária Klementina, Mudrony Mária, Nemes Lenke, Oleják Piroksa, Pési Mária, Pongrácz Margit, Prehoffer Izabella. Proff Kocsárdné báróné, Rigell Ludovika, Rittuper Margit, Róth Margit, Sonlter Ilona, Schmidt Ilona, Sohwerde Mária, Stiemmer Mária, Szalai Regina, Szántó Ferencné, Szél Mária, Szemnek Viktória, Szendeffyné Harraoh Elza, Szervei Celesztia, Szóke Ilona, Sztraka Edit, Tabody Erzsébet, Varga Rózsa, Végh Rózsa, Wagner Berta, Weiss Aranka és Zaitz Lujza tanítónők.

SZÍNHÁZ, ZENE

Cigányverseny. A mai est a cigányverseny diadalmos folytatása volt a Népszínházban. Leikes hangulat, rengeteg tapsok, borongó kedv és nagy vidámság: a nótá szerint ami járta. Ma három banda versenyzet a pálmáért: *Lukács* Károlyé, *Dénes* Józsié és *Rács* Jósikáé. Pompás barna nép. Annnyit tapsoltak nekik, hogy öröm volt hallani. És az szufolt színház is nagyon szép. Bevezetőnek *Banda* Marci kíséretével *Komlósi* Emma énekelte *Dankó*-nótákat — nagyon szépen érzéssel és a közönség nagy tetszése közepette. A darab is tetszett. — A holnapi keddi versenyen *Vörös* Elek fővárosi s az országos híru *Magyar-tesztvérek* debreczeni zenekara fog versenyezni. *Vörös* Elek 16 tagu zenekarával külön is kísérni fogja *Hegyi* Arankát, ki már az első versenynapon *Dankó*-dalaival óriási lelkesedést kelte. *Vörös* Elek Frigyes főherceg támogatójával indult világkörütra s *Krisztina* spanyol királynő, *Ótő* és *Lajos* Viktor főhercegeknek volt udvari zenésze. A *Cigányt* első felvonása után *Fáyol* Klári, *Fáyol* Károlynak, a világhírű gordonkaművészeknek unokája fog *Dankó*-dalokat játszani cimbalmon, végül berekeszt a keddi versenyt a debreceni *Magyar testvérek*, *Magyar* Kálmánnak és *Imrénének* hangversenye. Nagytehetségű primás mind a kettő, a *Tisza*-oszládnak régi cigányai. *Magyar* Kálmán igen tehetséges zeneszerző, az erredéves kiállításban a debreceni oszládnak játszott 16 tagu zenekarával *Eszem* azt a kis kezdet... *Zug* a vihar. háborog a Balaton... *Nem* átkozom gyönyörű két szemedet... kezdetű dalokkal vesz részt a versenyen. A szerdai versenynapon *Lalogh* Géza és *Rács* Gyula (*Kassa*) zenekara versenyez. *Rédey* Szidi és *Sékely* Gyula népsziműnekesek pedig *Fáyol* Klári cimbalomkísérete mellett *Dankó* dalait énekelik.

Uj hangversenymesterek. Mindenképpen előnyre fog válni az operai zenekarnak, hogy az igazgatóság két uj hangversenymestert állást kreált két kiváló művész számára, aki a régi jeles gárdával vállelve bizonyosan sikeresen fogja fenntartani a zenekar művészi színvonalát. *Barré* Emil első hangversenymester, akinek szerződését már jelentettük, október elsején foglalja el pulpitusát. Ujsg azonban, hogy második hangversenymesternek *Arányi* Frigyes szerződötték, akinek kiváló művészetenagy gyarapodást jelent zenekarnak értékének. A jeles művész, aki, mint a *Nemzeti Zenekar* tanára elsőrangú zenepedagógusainak közé tartozik és mint hegedű-virtuóz sok elismeréssel szert koncerttermeinkben. — külföldön is működött hangversenymesteri minőségben, mindenütt nagy dicsőséget aratván. Örömmel látjuk ezt a jeles magyar erőt e fontos helyen, amelynek az ő művészi egyénisége még külön fontosságot ad.

Nemzeti Színház. Holnap, kedden *Sudermann* négy felvonásos drámája az *Othón* kerül színpadra a *Nemzeti Színházban*. A nagyhatásu dráma fő női szerepét, *Magdát* szintal is *Jásas* Mari fogja játszani. Szerdán *A titok*, *Pierre Wolff* vigjátéka van a műsoron, ugyanazon szereplőkkel, akik a darabot a múlt szombaton páratlan sikerhez jutatták. A *Kejgyen*, *Gróf Teleki* László tragédiájára készül a Nemzeti Színház személyzele. A darab három főszerepét *Jásas* Mari (*Julia*), *Szacsay* (Petronius Maximus) és *Ivánfi* játszsák. A darabot 1893. szeptember 6-án adták utoljára, pénteken és szombaton lesz a repriza.

Herbelin papa. A Vígsházban ma délelőtti tartották meg *Herbelin* papa főpróbáját. *Riche* és *Bernéde* darabja, amelynek bemutató előadása holnap, kedden lesz, a legújabb francia bohózatirodalom egyik leghatásosabb terméke; eről tanuskodott a mai főpróba is amelyen állandó volt a derűtlenség. *Hegedűs* Gyula, aki Herbelint adja, ismét olyan szerephez jutott, amely az első jelenetől kezdve jóformán szünetlenül foglalkoztatja a színpadon. *Varsányi* Irén, *Haraszthy* Hermin, *Nikó* Lina, *Gassi* Mariska, *Szerényi*, *Balassa*, *Tapolczai* és *Vendrei* vesznek még részt az előadásban. Az ujdonságok szép uj díszletek készül-

tek és az uj toltetek is nagyban fogják növelni a premiere igényét. Az ujdonságot *Péchy* Kálmán rendezi.

A Királyszínház készüldése. A mai napon indult meg a főváros legújabb színházának, az épülő Királyszínháznak belső munkája is. A személyzet, amelyet *Beethy* igazgató a fővárosból, a vidékről és a külföldről szervezett, ma találkozott és ismerkedett össze a Kerepesi-ut 66. sz. a. levő ideiglenes helyiségben, ahol holnap már rendes próbát kezd meg az uj társulat. Százon felett voltak az uj tagok, akiket az igazgató fűdvőzött, amit lelkes élönzés követett. Az igazgatóság tagjai közül még ifju *Bakor* József főrendező mondat beszédet a tagokhoz támogatásukat és buzgalmodat kérve ahhoz a munkához, amely a Királyszínházra vár. Az ismerkedésen tulesve, a tagok átvették a színház kinyomatott törvényeit, szerepüket hangjegyeiket, hogy holnap már rendes próbák keretében munkához lássanak, *Martos* és *Huska* *Aranyvirág* című operettének betanulásához.

Operaház. A *Magyar Királyi Operaház* ötszi szezonját holnap nyitják meg *Berlichingen Góts* előadásával. Az évadnyitó előadás bérletolyamatban, még pedig páratlan (91. szám) bérletben történik minél fogva egy páros számu (60. szám) bérlet ezuttal kiesett. Az Operaház igazgatósága e kimaradást október hó folyamán fogja kárpótolni a páros számu bérlet tulajdonosait.

A Népszínház uj tagja. *Porrsolt* Kálmán igazgató 1904 évi január 1-től szerződtette operette- és népsziműnekesnek *Sékely* Gyulát, a kassai Nemzeti Színház ismert énekesét, aki már e héten, szerdán fog bemutatkozni a Népszínház közönségének néhány vaogatott *Dankó*-nótával.

Budai Nyári Színház. A *Budai Nyári Színházban* holnap, kedden az *Éjeli menedékhely* kerül színpadra nyergvendészer. Szerdán *Szerényi* Malvin operette-énekesnőnek lesz a vendégjátéka *A tévedt nő* című operában. Pénteken *Maleczky* Vilmosnak, a Magyar Királyi Operaház nyugdíjazott tagjának vendégfellépésével a *Rigoletto* című opera kerül színpadra.

Zeneiskolaírtásítás. A Lovas-féle zene-konzervatórium (Gyár-utca 5. sz.) igazgatósága tanári karát egy újabb művészi erővel egészítette ki. A tőragotó tanszakhoz ugyanis *Kocsis* János előnyösen ismert tőragotómestert szerződtette.

Üttöt, kopott a hegedűm. A *Harmonia* zene-műkiadóhivatal, ahonnan már nem egy szép dalról napvilágot és lett országszerte népszerű, nemrég egy tüzetet adott ki két dallal: *Üttöt kopott a hegedűm* és *Hegedűm, szépen muszálnak* címmel. Mindkettőt, de különösen az előbbent hamar megkedvelte a közönség s már sokfelé énekelik a hazában. Mindkét dal zenéjét *Lengyel* Miksa ismert dalköltő szerezte.

Városligeti Színkör. A Városligeti Színkörben holnap, kedden tartják meg a szezon buscuelőadását. Ezuttan csak vasár- és ünnepnapokon tartanak előadásokat télihelyárak mellett.

MŰVÉSZET

Ferenoy Károly festőiskolája. Emleltettük már, hogy *Ferenoy* Károly kitűnő festőművészünk az ősszel Budapesten festőiskolát fog nyitni. Az iskola körülbelül október hó végén nylik meg *egy forrás*, mint *nők számára*, s sikerrel előre is biztosítja az, hogy az élő modellek után való rajzolásban és festésben a növendékeket *Ferenoy* a leglekiismeretesebben fogja vezetni. Az iskolába október 25-ig Nagybányán lehet jelentkezni *Ferenoy*-nál, azontal Budapestben, később közzéteendő helyen.

Művészet a királyi palotában. A budai királyi várpalotában most két kiváló festőművész dolgozik az udvari díszterem művészi ékesítésén. Az egyik *Lots* Károly, az agg mester, aki a Habsburg-terem menyezetét és falait festi s a másik *Festy* Árpád, aki a királyi fogadóterem freskóin dolgozik. *Lots* allegorikus képeket komponált, míg *Festy* az „*Árgirus királyfi*” régi magyar mondának költői jeleit örékli meg.

TUDOMÁNY, IRODALOM

Kis Lap. Az uj iskoláru beköszönlével a *Kis Lap* kedves és hasznos olvasnivalója marad a gyermekvilágnak. Gyönyörű és tanulságos elbeszélések, hasznos tudnivalói mellett tömördek szórakoztató és mulató közleményt tartalmaz ugy, hogy minden szülő a legmegbízhatóbb nevelőt és játszótársat lelheti benne gyermekei számára. *Abonyi* Árpád gyönyörű regényes elbeszélése mellett ott van *Robos* Andor társzerkesztő verse, *Holló* Sárka, *Farkas* Gyuláné, *Krády* Gyula, *Polgár* Géza és az iró világ több jelesének kiváló írása, amelyek mind megbeszélhetetlen hatással vannak a gyermekvilág fogékony lelkiéletére. Tréfák, adomák, tanulságos fejtörők, rejtvények fejlesztik a kis olvasók gondolkodóképességét, értelmét, *Forogó* bcsi pedig posa-rovatában szeretteteljesen cseveg az apróságai, lelelet adva az 6 intum kérészeikre. A *Kis Lap* előfizési ára negyedévre 2 korona, amely összesen a kiadóhivatalba (VII., Kerepesi-ut 64. Athenaeum) címzendő.

SPORT

Bécsi lövészversenyek. A *Nil desperandum*-verseny és *Badeni-díj* közbűnsz és holnapli freudenauai versenynak érdekességét. Az előbbiben kétévessék futnak 1800 méteren. Blocksberg, Mariska, Augur a verseny favoritjai. A *Badeni-díj*at rendkívül széppé teheti *Barbarossa II.* és *Hasafi* találkozás. A súlyviszonyok *Barbarossa II.* mellett szólnak, de mi mégis *Hasafi* győzelmében bízunk. Jelöltjeink:

- I. Imerős—Etel.
- II. Latourdié—Adrienne II.
- III. Blocksberg—Augur.
- IV. Hasafi—Barbarossa II.
- V. Bona Gracia—Nikita.
- VI. Jucheh—Egyed-ist.
- VII. Mandarin—Cenci.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Hitvesgyilkosság. Öt évvel ezelőtt Márk Andráscsákéval gazda felesége hangos jaggatással panaszolta az elüljáróságnál, hogy az ura felakasztotta magát. Mikor aztán a halottat felboncolták, az orvosok több jeből azt következtették, hogy az öreg embert egy fojtották meg. A gyanu alapján megindították a vizsgálatot. Azonban a menyecske bebizonyította, hogy az ura halálakor nem is volt otthon, mire beszüntették az eljárást. Márk Andráscsák rokon-sága ugyan még egyszer fel akarja vétetni a pert, de nem lévén nekik nyomós bizonyítékaik, a törvényszék megtagadta kérésüket. Egyszer azonban Bona József, Márkiné bátyja, álmában kifecsegte, hogy részt vett az öreg molnár meggyilkolásában. Erre a osendőség újlag nyomozni kezdett, s kiderítette, hogy Márkit csakugyan a felesége, továbbá két bátyja, Bona Mihály és József, meg egy Nemes Sándor nevű csavargó ölte meg. A osendőség letartóztatta mind a hármukat, majd mikor ezek bevallották, hogy őket az asszony bujtogatta föl, Márkinét is fogságba vetették. Az első esküdszéki tárgyaláson fölmerült az a gyanu, hogy egyik-másik vádlott nem épelméji. Erre ezek megfigyelés alá kerültek. Ma nyújtották be az orvostani szakértők megfigyelések eredményét E szerint minden vádlott normális kivéve Bona Mihályt, aki gyöngé elméji.

A mai esküdszéki tárgyaláson *Verebély Ignác* kir. táblai bír. elnököl. A vádatörvényszék dr. *Halász Lajos* kir. ügyész képviseli. védők dr. *Molnár Gyula*, dr. *Kültán Tibor*, dr. *Veisz Ödön* és dr. *Bács Géza*. Elsőnek Márki Andráscsák hallgatott ki. A végna, rosszképi asszony tagadja, hogy ő bujtotta volna föl testvérét a gyilkosságra, hogy azok miért gyilkolták meg a férjét, nem tudja, de azt hiszi, hogy testvéri szeretetből. A férje ugyanis igen rosszul bánt vele, s ő azt többször elpanaszolta a testvéreinek. A férje 68 éves volt, 62 éves, s azért ment hozzá, mert bár öreg ember volt, sok fiatalabbnál többet ért.

Bona József és Mihály, Márki Andráscsák testvérei most is, miként az első főtárgyaláson, töredelmes vallomást tettek. Nénjük biztatta fel őket a gyilkosságra. Ő tanácsolta azt is, hogy úgy fojtsák meg és aztán akasztják föl, hogy öngyilkosnak lássék. Ők nem mertek erre vállalkozni, többször is megtagadták a Teréz kérését. Végre is Bona József, aki Budapesten volt munkában, azt mondta, hogy van egy ismerős a fővárosban, akit majd fölcsólt a gyilkosságra. Pár nap mulva újságot is hogy az a fővárosi ember hajlandó a dolgra. Teréz nénjük maga adott nekik ruházatot a sparagát a saját padlásukról, hogy — mint mondta is — ez is valószínűbbé tegye az öngyilkosságot. A mestergereidés is Márkiné jelölté ki nekik, amelyre föl kellett kötnök. Április 26-án *Ujjatuban* találkoztak: a két Bona-fiu és Nemes, aki biztatta őket, hogy ne féljenek, ő várpalotai ember, a híres Hoszter Fülöpnek földije, aki kileno embert gyilkolt meg, még se akasztották föl, nekik se lesz bajuk. Márkiné előzetes megegyezés szerint elment hazuiról a szomszédba, hogy alibijét kimutathassa. A kertek alatt mentek Márki házába s be a szobába ahol sötét volt. Az öreg Márki Andráscsák az ágyban feküdt, s a neszre fölébredt. A két Bona szolt hozzá s ő meg is ismerte a hangjukat. Bona Mihály gyufát vett elő s azt a gyufatartóhoz úgy dörzsölte a nem feles végével, hogy meg ne gyuljon. Nemes Sándor ez a att Márki Andráscsák leje felől került és tapogatni kezdte, az öreg ezt észrevette és kérdezte is, hogy ki az? Fel isült az ágyában. Ekkor Nemes Sándor nyakára hurkolta a kötelet, aztán összerántotta s lebuzta a földokló embert az ágyáról. A gyöngé öreg ember próbált védekezni, de hasztalanul, mert Bona József felöta a lábát. Ezalatt Bona Mihály lámpát gyújtott, lefűgyönyözte az ablakot. Márki Andráscsák a nyakára szorított kötélnél fogva kihuzta a konyhába; a kötélen el szakadt egyszer, akkor megötözték és a konyhán át hurcolták a más k üres szobába. Ott Bona József a derekánál fogva, Mihály a lábánál fogva emelte, Nemes Sándor pedig a kötelet a mestergereidára erősítette. Az öreg Márki még akkor élt, mikor a gerendára felkötötték. Azután egy számolyt tettek melléje, hogy ezzel is az öngyilkosságot tegyék valószínűvé. Azután Bona Mihály elővette a nénye által számukra fözött fölött káposztát és meg-

kinálta vele a többet, de ezek mégis inkább elvitték magukkal és a kertek alatt is csak Nemes Sándor evett belőle egy keveset, a többet elásták.

Nemes Sándor, a negyedik vádott, nagyjából ugyanugy vall, mint a Bona testvérek.

A szembesítéséknél a három beismerésben levő vádlott szemébe mondta Bona Teréznek, hogy ő bujtotta fel őket a gyilkosságra.

Este hat óra után a tanukihallgatásokra került a sor. A tárgyalást holnap folytatják.

§§ Sajtópör egy körlevéi miatt. *Hazai Fülöp*, az osztálysorsjáték vállalat igazgatója 1902. év február havában egy körlevelet intézett az osztálysorsjegyelárúsítókhoz, akiket figyelmeztetett, hogy óvakodanak üzleteket kötni *László Jenő* nevű ügynökkel, aki számos visszaéléseivel érdemtelenné tette magát a bizalomra. Egy ilyen sértőtárlalmu körlevelet *László Jenő* kézhez kapott és sajtópört indított rágalmozás és becsületsértés vétségért *Hazai Fülöp* igazgató ellen, akit a törvényszék vádatánosa vád alá is helyezte. Két napi tárgyalás után ma mondott ítéletet a sajtópörben a büntetőtörvényszék sajtótéllő tanácsa *Agorasztó* bír. elnökléte alatt. A törvényszék a lefölt tárgyalás után bünsönek mondotta ki *Hazai Fülöp* igazgatót a becsületsértés sajtótéllőségében s ezért méltányolva az enyhítő körülményeket, 20 korona pénzbüntetéssel sújtotta a vádlottat, aki felebbezést jelentett be az ítélet ellen.

§§ Szabadlábban. *Nagyváradról* jelenti tudósítók: *Ehrenfeld* Adolf nagyváradi szocialista-vezért, ki az utosi zavargások miatt az ügyészség börtönében ü t ma dr. *Halász Lajos* felebbezésére szabadlábra helyezték.

Nyilttér.

Egyéves önkéntesek
legjobban és legolcsóbban szereshetik be felszereléseiket az előnyösen ismert

BLUM ÉS TÁRSA

szereb királyi és József főherceg udvari szállítónál
Budapest, Sütő-utca 2. sz.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA.

Ezen új, eredeti gyögmód rendkívül jó sikerrel lesz alkalmazva *köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, béli- és hólyagbántalmak, súlyos ideg-, vér- és borbájakban Bistos védelem szélhűdés és elmezar ellen. 15 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.*

E gyögmód megalapítottjának és egyedüli képviselőjének,
Dr. Kovács J. egyet. orvosának (Hemopata rendelőintézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám a.

Rendelés naponta 9-1ig és 3-6-ig.

Díjazott levele válasszal. — Betegkelet indárolton kívül is kerel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyögmód.

NYILATKOZAT.

Figyelmeztetek mindenkit, hogy *Gyula* flamért semmimenny tartozást el nem ösmerek és azt ki nem fizetem.

LENGYEL SAMU,
Besztercebányán.

Dr. Bamberger Béla a maga, fia *István*, sógornője *Dr. Basch Gyuláné* szül. *Fischl Alice*, sógora *Dr. Basch Gyula* és ezeknek gyermekei, nagynénje öv. *dirsztal Fischl Gumanné* szül. *Irtornyai Schosberger Emma* és az egész rokonság nevében a legnagyobb fájdalommal jelenti, hogy felejtetheten, szeretettel neje, a legjobb hitves, anya, testvér, rokon

Dr. Bamberger Béláné
szül. *Fischl Eugénia*

Bécsben, f. hó 13-án, hosszas szenvedés után, csendesen elhunyt.

A megboldogultnak hült teteme szerdán, f. hó 16-án, délelőtt 11 órakor fog az új központi izraelita temető halottas házából a családi sírbojban örök nyugalomra tétetni.

Budapest, 1903. szeptember 14-én.

Ádás és béke hamvaira.

(Az e rovát alatt közöltöttek sem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

Egyéves önkéntesek

leggyorsabban és legjutányosabban juthatnak: a legszebb

a legjobb
lelegegánsabb

szabályszerű egyenruhához és kitünő fölszereléshez.

A sorozásra és önkéntességre vonatkozó újabban kiadott utbaigazítást díjlanul küldi:

Weiner és Grünbaum

Budapest, IV., Kristóf-tér 8.

TÁVIRATOK

Lamsdorff és Bülow Bécsben.

Bécs, szeptember 14. Diplomáciai körökben beszélnek, hogy az a félhivatalos jelentés, amely arról szölet, hogy gróf *Lamsdorff* elkiséri a cárt Bécsbe, jelentékenyen hozzájárult ahhoz az elhatározáshoz, hogy gróf *Bülow* birodalmi kancellár is Bécsbe utazik. Gróf *Bülow* egy nappal hamarabb érkezik Bécsbe, semmint Vilmos császár. Nyilvánvaló, hogy a Balkán-események teszik szükségessé ezeket a nagyfontosságú tanácskozásokat.

A marseillei pestis.

Páris, szeptember 14. A *Petit Parisien* Marseilledől arról értesül, hogy a *St. Mauront* elővárosban újból két gyanus betegségit eset fordult elő. Hír szerint a Szalvátor-kórház két ápolónője betegedett meg. — A római egészségügyi tanács elrendelte a pestis ellen történt intézkedéseknek a marseillei provinenciákra való alkalmazást.

A szaharai császár.

Páris, szeptember 14. A *Rappel* arról értesül, hogy a svájci hatóságok *Lebauyt* törvényileg üldözik, mert ugynevezett császári testőrségébe svájciokat akart toborozni.

Vasuti sztrájk Olaszországban.

Milánó, szeptember 14. A milánói északi vasutársaság szemeizete sztrájkba állott. A szolgálatot részben beszüntették. Általában nyugalom van.

Közzasdasági táviratok.

Bécs, szeptember 14. A tőzsdei árfolyam-bizottság egy holnap, kedden tartandó ülésén a magyar koronajáradékban történt kulissza-kötések a bécsi tőzsze hivatalos lapjában való jegyzésének kérdésével fog foglalkozni.

Bécs, szeptember 14. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) Eladatoktól *úna*: tiszavidéki 78-82 kg. régi 8.20-8.70 K., új 8.10-8.50 K., új marosi 78-80 kg. 8.07-8.25 K. *Ross*: tótelvidéki 71-75 kg. 6.55-6.70 K., pestmegeyi 72-75 kg. 6.55-6.75 déli vasmentni 71-73 kg. 6.45-6.80 K., különféle magyar 71-74 kg. 6.40-6.65 K., osztrák 71-75 kg., 6.50-6.70 K. *Arpa* morvaországi 7.10-8.50, közép dunai állomásokról 6.40-7.25, *tengeri* 6.60-6.75, *Cinquantin* 7.50-8. — K., magyar zab 5.85-6.30 K., válogatott 6.65 K., régi 6.05-6.20 K.

New-York, szeptember 14. (Törvényközlés.) (Zárlat.) *Gyapot*: New-Yorkban helyben 12.— (12.—). Szept-re 12.17 (11.90), Decembarre 9.96 (9.78). New-Orleansban helyben 10.1/2 (10.1/2). — *Petroleum*: Stand white New-Yorkban 8.55 (8.55), Stand white Philadelphianban 8.50 (8.50), Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.56 (1.56). — *Zsír*: Western steam 9.— (9.—). *Rohe és Brothers* 9.25 (9.25). — *Tengeri* irányzata tartott. — Szept-re 58.1/2 (57.1/2). — Okt-re —.— (—.—). — Dec-re 58.1/2 (56.1/2). — *Busa* irányzata tartott. *Piros* Gazi helyben 88.1/2 (87.1/2). — Szept-re 87.1/2 (86.—). — Okt-re —.— (—.—). — Dec-re 88.1/2 (87.1/2). — *Máj-ra* —.— (—.—). — *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Szept-re 4.20 (4.15). Dec-re 4.60 (4.55). — *Liszt*: Spring Wheat clear 8.80 (8.80). *Cuisor*: 3.1/2 (—.—3.1/2). *Úm*: 27.20-27.85 (27.20-27.85). *Rés*: 18.75—.— (18.75—.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, szeptember 14. (Törvényközlés.) (Zárlat.) *Busa* irányzata tartott. Szept-re 80.1/2 (80.1/2). — Októberre —.— (—.—). — *Tengeri* irányzata tartott. — Szept-re 52.— (51.—). — *Zsír*: Szept-re 9.85 (9.25). Dec-re 7.62 (7.55). — *Szalonna* short clear 9.87 (9.37). — *Sertésus*: Dec-re 18.72 (18.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Finálé.

A csókot már nem eszem,
Nem kérek csókotat te sem.
Vége. Már nem szeretsz te engem,
Én sem szeretlek, édesem.

Tested varasos közelében
Szívem még gyorsabban dobog.
Ajkad bítor, a hajad ében —
De másutt mára gondolok.

Vajjon mi tarthat össze minket?
A kedvemért mért keresed?
Minek tagadná a tekintet,
Ami a szívben megesset? . . .

Mint hogyha alkonyatba' járnék,
Ha együtt merengek veled;
Szemem hágyadt a valami árnyék
Kisért a mosolyod felett.

Nem kételkedünk egymás szavába',
Nem féltelek, nem féltél te sem,
Ne gyötörjünk egymást hibába,
Váljunk el inkább, édesem.

Bródy Mihály.

† **A némák beszéde.** A jelekkel való beszédet ma már csak a siketnémák használják: a régiék azonban éppen olyan tudományt tartották ezt, mintha valaki négy-öt nyelvet tudott volna beszélni. Csodálatos, hogy a művelt ember ezt a tudományt éppen azoktól a népektől tanulta el, akik a műveltség legalacsonyabb fokán állanak s nyelvük szavakban oly szegény, hogy még az ő egyszerű gondolataikat sem tudják jelek segítségével nélkül kifejezni. Az ősember, aki még csak a legegyszerűbb hangot tudta kiejteni, tökéletesen értette a jelbeszéd mesterségét. Az állatok közül akárhány egy-egy mozdulattal érte meg magát. A kutya sokféleképpen ugat, de érzelmeit sokkal jobban tudja ugrándozással, farkosvállással kifejezni, mint a hangjával. A vademberek jelei majdnem minden törzsnél egyformák, mert ez az akaratuk természetesen, ösztönyszerű megnyilatkozása. Ez magyarázza meg, hogy az egymástól messze lakó vadember is megérti egymást, sőt a siketnémát is megéri. A jelbeszéd Európában sem ismeretlen s különösen Európa déli részén, Franciaországban és Nápolyban a neveltségességig használják a jelbeszédet. A krónika följegyezte, hogy 1821-ben Nápolyban Ferdinánd király, aki nem tudott olvasni, csakis jellel beszélt alattvalóival. Jelzéssel tett nekik szemrehányást, figyelmeztette kötelességükre s végül bocsánatot is így hirdetett. A görögök és rómaiak is jelek utján érintkeztek egymással. Quintilius szerint a beszéd

az ujjmozdulatok különböző neme volt. A görögök nélkülözhetetlennek tartották a jelek megértését. Plato a jelbeszédet a polgári erények közé sorolja, mert ez szerinte műnyelv és a pantomimikai osztályban tanították is. Telesztéről, a görög színészről mondják, hogy kitűnő pantomimikus volt és hogy a dráma-előadásban a legfinomabb árnyalatot is kitűnően tudta mozdulataival kifejezni. Rómában Kr. u. 160-ban nem kedvesebb, mint hátszáz ember élt a pantomimika mesterségével. A római cirkuszban a legyőzött úgy könyörgött kegyelemért, hogy fölemelte a mutatóujját; ha a nép hüvelykujját mutatta, az halált, ha pedig két ujját emelte égnek, kegyelmet jelentett. A tánc is a jelbeszéd egy neme. A hieroglifikák megfejtésének nagy részét is a jelbeszéd tudásának köszönhetjük s ennek a révén sikerült az emberiség történetéből sok olyan problémát megoldani, amely különben örökre titok maradt volna.

† **Az amerikai cselédek követelése.** Amerikában a cselédek éppen olyan egyesületi szervezettek van, mint például a szociálistáknak. Ennek a szövetségnek Household Worker Protective Union a neve és ez szokta körvonalaizni a cselédek követeléseit a munkaadókkal szemben. Ez a cselédegyséssel ugyan csak megvédi tagjainak az érdekeit. Most olyan követelésekkel lép fel, hogy a háziasszonyok már előre is reszketnek. Azt követeli az egyesület, hogy annak a cselédnek, aki kilenc hónap óta van egy helyen kötheti szabadságot és ezalatt az idő alatt teljes fizetést adjon a munkaadó. Egy másik követelés a következő: minden hölgy, aki cselédsgéget tart, köteles bizonyítványt bemutatni arról, hogy milyen a jellege. Ezt az írást az a cselédsgémezélyzet állítja ki, amely legutóbbára nála volt. Ez a követelés is elég szigorú már, mert ugyan melyik cseléd állítana ki akár nálunk is jó bizonyítványt az uradó részére, de ez a harmadikhoz képest még nagyon enyhe. Ebben ezt kívánja az egyesület a cselédsgévezetők egyik tagja sem bocsátja el a szolgálalól alapos ok nélkül. Ha ilyen elbocsátás történik és az egyesület is ok nélkül valónak találja, akkor a szövetség tagjainak nem szabad több ilyen helyen szolgálaluba állani.

† Az iskolában.

Tanító: Gyuri, mondd meg, mi huzza a kocsi?
Gyuri: A ló.
Tanító: Hát olyan kocsi láttál-e már, amelyet nem ló huz?
Gyuri: Láttam.
Tanító: Micsoda állat huzta azt?
Gyuri (hallgat).
Tanító: No, mondd meg fiam bátran!
Gyuri: A benzín.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Belga szaktudóstól íthton. Dr. Földváry József, a kereskedelmi miniszter brgsseli szaktudóstója f. évi szeptember 15. és 18-án délelőtti 11 órátkól délutáni 1 óráig a m. kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatóságánál (V. Váci-körút 82) fog tartózkodni és a belga piacok iránt érdeklődő feleleket megajja a kívánt felvilágosításokat.

Közeledési vállalatok bevétele. A Dunagőzhajózási Társaság bevétele augusztus 1-től 31-ig 1,873.800 korona (+ 143.618 korona az 1902. év ugyanezen időszakával szemben), a hajózás kezdetétől július végéig 7,361.098 korona (— 248.612 korona az 1902. év ugyanezen időszakával szemben), összesen 9,234.898 korona). — A Mohács-Pécsi Vasút bevétele augusztus 1-től 31-ig 96.339 korona (+ 7333 korona), január 1-től július végéig 696.075 korona (— 32.032 korona), összesen 792,914 korona (— 24.699 korona).

A déllvasat téli menetrendje. Október 1-én a déllvasat magyar vonalain a téli menetrend lép életbe, amely a következő lényegesebb változásokat tartalmazza: *Budapest—pragerhoft vonal.* A személyszállító vonatok a téli menetrend tartamára *Balaton-Atiga*, *Balaton-Világos*, *Zamárdi*, *Balaton-Földvár* és *Szárász* megállóhelyeken nem fognak megállani s az összes gyorsvonatok. ugyint minden évben, *Balaton-Földvár* helyett *Sántótd* állomáson állanak meg feltélesen. *Nagy-Kanizsa—barcsi vonal.* Barcsról—Nagykanizsára egy 914. számú új zegyesvonat helyezetik forgalomba. Ez a vonat 8 óra 25 perckor délelőtti indul Barcsról, 11 óra 40 perckor délelőtti érkezik Nagykanizsára s Gyékényesen a m. kir. államvasutak 1907. sz. vonatához Zágráb felől, továbbá Nagykanizsán a 203. és 303. sz. gyorsvonatokhoz Pragerhof, illetve Bécs felé közvetlen csatlakozása lesz. A Nagykanizsáról—Barcsra közeledő 913. sz. zegyesvonat lényegesen gyorsították s már 8 óra 20 perckor este, vagyis a jelenleginél egy órával korábban érkezik be Barcsra. Közlelebi adatok az állomásokon kifüggesztett menetrend-hirdetményekben foglaltatnak. Zsebtárcái menetrendek úgy mint eddig, a vasuti pénztárcáknál árusítatnak el.

Hajózás. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Résztvénytársaság igazgatósága közli, hogy hajói *Dubrovica* szarpari állomást, kis vízállás következtében, további intézkedésig nem érintik, amelynek következtében az ezzel az állomással való forgalomban úgy az áru-, mint a személyiorgalmat egyelőre megszüntette.

Az Anker élet- és járadékbiztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselőség: Budapest, VI., Deák-tér „Anker-udvar”) 1903. augusztus havában benyújtott 7-3 ajánlatot 4,072.420 korona biztosított összegre és kiállítottak 645 kötvényt 3,581.354 korona összegre. — A január-augusztus havi időszak alatt benyújtott 6363 ajánlat 37,471.414 koronára és kiállított 6746 kötvény 32,748.491 koronára. Károk és esedékes vált előlény biztosítások folytán eddig 248,680.702 korona fizettetett ki. — A haláleseti biztosításoknál az A sztaléktörv szerint a nyereményosztalék az elhunyt évben az évi díj 25%-át tette ki. A vegyes és

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(22)

Harden sápadtan nézett a gonosz asszonyra.
— Nem tudom, — szól nyugtalanul — jól értettem-e megjegyzését.

— Oh igen, — válaszolt az özvegy és mintegy delejes erőtlől hajtva kényszerítette az öreg embert, hogy újra ránézzen. On mindent megértett. — On tudja, mennyire mulandó az élet. Ha leánya életfonalra hirtelen megszakadna, ami minden pillanatban megtörténhetik, ez biztosítaná az ön lelki békéjét és szabadságát minden veszedelem ellen. Hatalmában áll megmentenie magát és nagyon jól fogja tenni, ha minél előbb munkához lát.

Harden egészen elsápadt. Mindent megértett. De az özvegy előadásának nyugodt, cinikus hangja, mintha egy jelentéktelen ügyben adna csak tanácsot, elterelte figyelmét a bűn nagyságától, amelyre e nő csábította, és maga is azt hitte, hogy borzasztó gyötrelmeinek valóban lehetséges, könnyű megoldásáról van szó. Szemben ült vele az özvegy, rámosolygott és szinte kiolvasta belőle gondolatait. Aztán felébredt benne a bűn végre-hajtásának gondolata és a felfedezés veszedelme.

— Alice természetes halála meghozná számomra a menekülést, aligha fog csak azért meghalni, mert mi úgy szeretnők.

— Nem hiszem, hogy megtenné nekünk ezt a sziveséget, csak azért, hogy egy öreg urat megszabadítson kizű gyötrelmeitől. De ahol akarat van, ott készen áll a cselekvés utja is.

Harden megrázta fejét, nyugtalanul fészkelődött székén és mormogta:

— Ha három év előtt történt volna ez, mint én kívántam, úgy ma minden rendben volna. Ma azonban oly borzasztó volna őt feláldozni. Nem merek még egyszer ily iszonyu bűnt elkövetni. Gondolja meg, hogy mennyi bűnt követtem el ellene és őt mindezek dacára egy titkos hatalom megövtá és életben tartotta. Most visszajött, hogy megbosszulja magát. Nem tudhatom be mindezt a véletlennek és nines hátszögöm szembezállni a hatalommal, amely mindig örködött felette.

Harden egész testében reszketett, amikor így beszélt, miáltal esdő zemei találkoztak Effie szemével, mintha azért rimáknódnék hozzá, hogy szabadítsa ki borzasztó helyzetéből.

De az özvegy csak mosolygott aggodalmain és azt mondta, hogy a félelem és gond gyengévé tette őt, de ő nem tud más utat a menekülésére.

— Az egyik bűn kétségtelesen gyakraen egy másik bűnre csábít bennünket, — folytató Effie. — De ebből nem az következik, hogy ez a másik bűn egy harmadiknak is indító oka lesz, vagy hogy ne hozná meg az óhajtott nyugalmat és boldogságot. Nem vagyok babonás. Nézetem szerint mindenkinek hatalmában áll legyőzni az elébe tolt akadályokat és elérni kitűzött célokat. Nem kell retetni a veszeltyt és könnyen el lehet mindent úgy rendezni, hogy Alice barátai körében, orvosoktól körülvéve hal meg, anélkül, hogy a gyaru árnyéka férdzhetnék bárkihez is.

Effie megint elhallgatott és megfigyelte az öreg uron szavainak hatását. Utolsó megjegyzésének látható hatása lett és világosan látta az özvegy, hogy Hardent már nem annyira az undor tartja vissza a bűntől, mint inkább a felfedezéstől való félelem.

Gyöngye jellege véggépp alávetette magát az erősebbnek. Undor és ellenkezés nélkül kérde:

— Lehetséges volna ez? On mérgező gondol? Az orvosok rájöhetnek a mérgezésre. Vagy egy szándékosan előidézett szerencsétlenséget tervel?

A nő fejét rázta.

— Találja ki — válaszolt mosolyogva.

— Egy véletlen lövés? — kérde rövid hallgatás után. — Az gyanut kelthetne.

— On épp oly kevésbé fogja kitalálni, mint akármelyik orvos is, — válaszolt az özvegy. — De csak találgassa tovább.

Harden erre elősorolta a véletlen gyilkosságok összes képzeltető eseteit. De az özvegy folytást rázta a fejét.

— Hát megmondom, — szolt végre, miközben felkelt és fejére tette szalmakalapját, amely az előbb az asztalon hevert. — Meghahat az a leány egy mérges rovar vagy egy kigyó csipése folytán. De most jobb lesz, ha hazamegyünk. A reggeli után majd tovább beszélünk róla. Ha még tovább itt maradunk, Laura és Dora felkereshetnének bennünket.

Amikor a kertiházat elhagyták, az ajtóban találkoztak miss Fullerrel.

— Elkészültem a levelekkel, — szolt miss Fuller. — Hardennél még ir és azért kerestem fel önöket, mert társaság után kíváncsi voltam.

— Igazán szeretetreméltó ön, kedvesem, — válaszolt Leonard asszony. — Éppen magát akartuk fölkeresni. Ma roppant hűség van és szomjas vagyok. Ugy örülök, hogy nem lovagolunk ki.

Effie és Dora aztán a lovaglás művészetéről tanácskoztak, miközben Harden mellettük ment és kétségbeesett helyzetén tépelődött. Csodálkozva kérdezte magában, elbűvölő barátója mért oly szolgálatkés, hogy miss Munraven ellen segítsen és vajjon tartogat-e készletben mérges rovarokat vagy kigyókat, hogy aztán Alice szobájában szétteressze azokat.

Délután kikocsikáltak, egy szomszédos föld-birtokos családjánál voltak látogatóban és csak ebéd után maradhattak ismét magukra Harden és Effie.

Idéig Effie szántászándékkal kerülte a bizalmas találkozást, hogy Hardennek módjában legyen megfontolni mindazt, amit reggel elmondott neki. De amikor Harden szivarra gyújtott és kijelentette, hogy a kertben szeretné azt elfűstölni, Effie készen nyilatkozott oda követni az öreg urat.

takarékpenztári biztosításnál a B osztálytervezet szerint az egyes biztosítások fennállása óta befizetett összes díjak 30%-át, tehát fokozatosan emelkedőleg az egyes évi díjak 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27%-át fizették ki nyemrény-osztályk gyanánt készpénzben. A társaság vagyona 1902. december 31-ikén 153 millió korona. Biztosítási állomány 516 millió korona volt.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpenztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 3471 darab juh. — kecske. Jegyzett árak: Híslórendű (vir) 45 f.-től — 48 f.-ig, kivételesen 60 f. — kg.-ként, vagy 38. — k.-tól 44.50 f. (60 f.), középminőségű fűri 36. — f.-től 42 f.-ig, kivételesen — 1. kg.-ként, vagy 27. — k.-tól 33. — k.-ig páronként, kosokért — f.-től — f.-ig, kivételesen — f.-től — f.-ig, vagy — k.-tól — k.-ig, középminőségű gyapjas — f.-től — f.-ig, kivételesen — 1. kg.-ként, vagy — k.-tól — k.-ig páronként, kosok legjobb minőségű — fillérig, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként — korona, szerbiai juhok páronként 22—32 korona, romániai juhok páronként — korona, anyajuhokért 44—45 flk. gknt. (27. — — K.-ig páronként), kislejtett juhokért — fillér kgknt. (25. — — korona páronként) kosok — korona páronként. Lanyha üleskötés mellett az árak szilárdak; egyéb minőségűknél 2—3 fillér árkülönbözöt jegyeztetett.

Sertéskenyvesítés. (A székesfehérvári sertés-vásár és közgazdász intézősége.) Szeptember 14-én. Felhajtás: Zsírterés, ugyintem öreg I. rendű — kilogrammon felül — — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hússertés ugyintem: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás összege 761 darab, — darab süldő, élősó napi maradvány 458 darab, — darab süldő, összesen 1209 darab, — darab süldő. Eladatott 10 f. 5 darab sertés, — darab süldő. Maradvány 154 darab, — darab süldő. A vásár irányzata élénk. Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzetelték: Zsírterés: Öreg I. r. 250 kg.-on felül 96—100 fillér, II. rendű 280—350 kilogramm 96—100 fillér, selejtetett — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 100—105 fillér, fiatal közép 220—300 kilogramm 94—104 fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm 90—98 fillér, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hússertés: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élsúlyban.

Bécsi vágómarhavásár. Szept. 14. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásároknak ma megtartott vesztélgári vágómarhavására felhajtott 3686 darab magyar, 83 darab galíciai, — darab bukovinai, 466 darab németországi, összesen — darab szarvasmarha. Jegyzetek: 100 kilogrammonként élsúlyban, magyar hizókör I. rendű minőségű 56—74 fillér, kiv. — fillér, II. minőségű 54—70 k. kiv. — f., III. minőségű — K. galíciai hizókör I. minőségű 66—74 fillér, kivételesen 78 — fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér; német hizókör I. minőségű 64—80 K., kivételesen 86.

Laura miss Fullerrel sétálni ment és mind a négyen elhagyták a kastélyt.

Mihelyt Hardennek és Effienek sikerült különválniuk a többiekől, ellentétes irányban továbbmentek, bementek egy üvegházba, az ajtaját maguk mögött bereteszelték és leültek.

— Meggondoltam a dolgot, édesem, — szólt Harden bizalmas hangon. Az utóbbi időben többet szokott inni, mint máskor, az ebédnél és azért vidámabb hangulatban volt, ha felkelt az asztaltól, mint egyébkor. — Ha igaz az, amit ön mond és biztosan veszedelm nélkül végrehajtható, akkor érdemes megkísérlni. De egyen csudálkozom. Nem tudom megérteni, miért oly szolgálatkés az a leány feláldozásában, akivel oly benső barátságban van.

Effie áthajolt a férfinhoz, úgy hogy a feje csaknem érinté annak arcát.

— Nem haragszom Effiere, — válaszolt. — Sőt ellenkezőleg, nagyon szeretem őt. De tudom, hogy kettőtök közül az egyiket fel kell áldozni és választásom Aliciaera esett. Nagyobb a rokonszevem ön iránt, és azért határoztam el, hogy ön mellé állok. Egy férfi barátsága, amilyen az öné is, többet ér, mint ezer nő barátsága, akik mégis csak megbízhatatlanok. Mit gondol, kire bízám magamat, ha nehéz helyzetbe jutnék, önmre-e, vagy Aliciaera? Természetesen önmre, mert ön gyönyörűséggel megtenne mindent értem, ami csak hatalmában van. Nemde, drága barátom?

Szolid, ábrándozó tekintettel belenézett a férfi szemébe és még közelebb vonta arcát Hardenhez és amikor az két kezével hirtelen megragadta arcát és szemét, ajkait szenvedélyesen csókolgatta, csak kacérul rázogatta a fejét és így szólt: — Ez nem szép magától. Ön elfelejt, hogy felesége barátom, és azt is elfelejté, hogy fontos dolgokról kell beszélnünk.

De e szeliden és bátorítón hangzott szemrehányás még jobban fokozta a férfi szenvedélyét és megint forrón csókolgatta a szép özvegy arcát, miközben mormogta: — Mindent meg fogok tenni, amit ön mond és tanácsol, semhogy lemondjak az ön társaságá-

K. II. minőségű 87—9 K., III. minőségű — fillér. Legelő ökr 54—70 fillér, parasz ökr — fillér, levagott ökr — fillér. Bika — — — — — 56. — K., tehén 76 — korona. Kivételesen 80 korona, bivaly 36—52 korona. Az árak métermázsánknál, élsúlyban értendőek, fogyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, szeptember 14.

A kínálat és élénk vételök mellett készbuzu szilárdabb irányzatú volt; forgalomba került 70.000 mm. jól tartott, helyi-el-közéll 2 1/2 fillérral magasabb áron. Az érdeklődés nagyobbára későbbi szállításhoz buza iránt volt élénk. A többi cikkekben osekély forgalom mellett az árak nagyobbára változatlanok.

Eladatott:

Buza. Tiszavideki: 500 mm. 80 k. 8 K. — f., 500 mm. 79.5 k. 8 K. — f., 100 mm. 80.5 k. 7 K. 95 f. 500 mm. 80.5 k. 7 K. 92 f., 100 mm. 80.2 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 80.5 k. 7 K. 90 f., 600 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 400 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 85 f. ker., 100 mm. 80 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 1000 mm. 79.5 k. 8 K. — f., 400 mm. 79.4 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78.4 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79.5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79.5 k. 7 K. 80 f., 300 mm. 79.5 k. 7 K. 97 1/2 f., 1000 mm. 79.5 k. 7 K. 80 f., 1000 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 1000 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 1000 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 87 1/2 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 700 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 850 mm. 77.5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78.5 k. 7 K. 72 1/2 f., 200 mm. 78.5 k. 7 K. 75 f., 150 mm. 78.5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 700 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77.5 k. 7 K. 7 K. 67 1/2 f.

H.-M.-Vásárhelyi: 8000 mm. 80 k. 7 K. 92 f.

Fejérmegyei: 600 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 50 f.

Bánsági: 4530 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 4770 mm. 77.7 k. 7 K. 69 f., 1200 mm. 77 k. 7 K. 60 f.

Pestmegyei: 200 mm. 80.5 k. 7 K. 90 f., 700 mm. 80 k. 7 K. 92 1/2 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 87 1/2 f., 400 mm. 79.5 k. 7 K. 80 f., 600 mm. 95 k. 7 K. 77 1/2 f., 200 mm. 78.5 k. 7 K. 77 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 72 1/2 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 72 1/2 f., 150 mm. 78.5 k. 7 K. 72 1/2 f., 600 mm. 77.5 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78.3 k. 7 K. 80 f.

Beckerkeri: 4100 mm. 77.7 k. 7 K. 60 f.

T.-Becsei: 6000 mm. 78.8 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 78.5 k. 7 K. 67 1/2 f.

D.-Bácskai: 1300 mm. 77.6 k. 7 K. 75 f.

Bácskai: 3100 mm. 77.6 k. 7 K. 75 f.

Kulati: 1960 mm. 77.5 k. 7 K. 76 1/2 f.

Pancsovai: 3000 mm. 75 k. 7 K. 45 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 200 mm. 6 K. 15 f., 200 mm. 6 K. 15 f., 100 mm. 6 K. 12 1/2 f., 100 mm. 6 K. 07 1/2 f. paritásra.

Zab: 100 mm. 6 K. 70 f., 100 mm. 5 K. 50 f.
Tengeri: 800 mm. 6 K. 258 f., ab hajó.
Arpa: 100 mm. 5 K. 60 f.

Készpénzeslet mellett.
A készru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként: — A minőség hektoliterenként 50 kilogrammonként:

B u z a	Kiló		10 kilogramm áru		Kiló		10 kilogramm áru	
	K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig
Tiszavideki új	—	—	—	—	—	—	—	—
„	76	7.45	7.60	79	7.70	7.76	7.80	7.86
„	77	7.60	7.70	80	7.75	7.80	7.85	7.90
„	78	7.60	7.70	81	7.80	7.85	7.90	7.95
Fehérmegyei	—	—	—	—	—	—	—	—
„	76	7.45	7.55	79	7.70	7.75	7.80	7.85
„	77	7.45	7.55	80	7.75	7.80	7.85	7.90
„	78	7.55	7.70	81	7.75	7.80	7.85	7.90
Pestvidéki	—	—	—	—	—	—	—	—
„	76	7.35	7.50	79	7.60	7.70	7.80	7.90
„	77	7.45	7.60	80	7.65	7.75	7.85	7.95
„	78	7.50	7.65	81	7.70	7.80	7.90	8.00
Bánsági	—	—	—	—	—	—	—	—
„	76	7.40	7.55	79	7.65	7.75	7.85	7.95
„	77	7.45	7.60	80	7.70	7.80	7.90	8.00
„	78	7.55	7.70	81	7.75	7.85	7.95	8.05
Bácskai	—	—	—	—	—	—	—	—
„	76	7.50	7.65	79	7.75	7.85	7.95	8.05
„	77	7.55	7.70	80	7.80	7.90	8.00	8.10
„	78	7.60	7.75	81	7.85	7.95	8.05	8.15

Egyéb gabonafajták	Kiló		10 kilogramm áru	
	K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig
Rozs új élsórendű	—	—	6.10	6.25
Arpa középminőségű	—	—	6.60	6.75
takaranyarú, élsórendű	—	—	6.40	6.50
masórendű	—	—	6.00	6.10
Káposzta	—	—	6.60	6.75
Zab élsórendű	—	—	6.00	6.10
középminőségű	—	—	6.20	6.35
Tengeri 6 balföldi új	—	—	6.85	6.95
fehér	—	—	6.85	6.95
új román vagy bolgár	—	—	6.85	6.95
cincquantin	—	—	6.85	6.95
Rapce	—	—	10.70	11.20

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:
Októberi buza 1903. : 7.55—7.58—7.56—7.51
Áprilisi buza 1904. : 7.77—7.79—7.74—7.76
Októberi rozs 1903. : 6.23—6.25—6.24
Áprilisi rozs 1904. : 6.51—6.50
Októberi zab 1903. : 0.—
Áprilisi zab 1904. : 5.75—5.77
Májusi tengeri 1904. : 5.47—5.48—5.41

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:
Októberi buza 1903. : 7.51—7.53
Áprilisi buza 1904. : 7.74—7.75
Októberi rozs 1903. : 6.23—6.23
Áprilisi rozs 1904. : 6.50—6.51
Októberi zab 1903. : 5.45—5.47
Áprilisi zab 1904. : 5.75—5.76
Májusi tengeri 1904. : 5.41—5.42

A budapesti értéktözsde.

A Magyar Koronajáradék hanyatlása következtében a forgalomba került nemzetközi értékek is gyöngülve zárlatba.

Élőtőzsde: Osztrák Hitelrészvény 638.50—639.75. Magyar Hitelrészvény 707.—707.70. Államvasuti részvény 647.50—647.75. Koronajáradék 96.80—96.85 korona. A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 96.97 1/2—97.10 százalék. Fővárosi kölcsön 97.75—98.25 százalék. Magyar Hitelbank részvény 708.50—709.—. Jelzálogbank részvény 600.—501.—. Osztrák Hitelrészvény 640.50—641.50. Kereskedelmi bank részvény 2393.—2700.—. Hazai bank 206.—. Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvény 518.—518.—. Rimamurányi Vasút részvény 449.—450.—. Adria hajózási részvény 439.—440.—. Közúti Vasút részvény 593.—595.—. Városi villamos vasúti részvény 300.—301.—. Államvasuti részvény 649.50 korona.

1/2 órakor zárlat: Osztrák Hitelrészvény 641.—. Magyar hitelbank részvény 707.—. Leszámitolóbank részvény —. Rimamurányi vasúti részvény —. Osztrák-magyar államvasuti részvény 649.50. Közúti vasút részvény —. Városi villamos vasúti részvény — korona.

A budapesti terménnytözsde.

A terményüzlethez a szezonkezdeti hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: Inocerna magyar 50.—54.— korona, vörös aprószemű 48.—50.— korona, vörös erdőlyi — korona, vörös bánágsági — korona, középsemű 52.—56.— korona, nagysemű 56.—58.— korona. Disznószár: budapesti 72.—72.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 60.—60.50 korona, 3 darabos 61.50—62.— korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.50—14.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 14.50—15.— korona; 85 darabos 16.25—16.50 korona, azonnaliszáll-

(Folytatása következik.)

Litára. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.50 korona, 100 darabos 13.75—14.—korona, 85 darabos 16.50—16.—korona. Szilviai; slavóniai 18.50—19.—korona, szerbiai 16.50—17.—korona, azonnal való szállításra;

A bécsi értéktőzsde.

A mai előzősre a Magyar Koronajáradék újabb árnyaltatásának nyomása alatt gyöngye magatartással nyit meg, később azonban kissé javult és Magyar Koronajáradékot is jobban kerestek, mire ezek árlajománya kissé javult.

Bécs, szeptember 14. (Magyar értéktőzsde híradása) 4 1/2%-os aranyjáradék 117.30. Izsai és szegedi kölcsön-sorsjegy 154.50 Magyar vasúti kölcsön részvény 88.—, Magyar keleti vasúti állami kötvény —, Magyar leszámlító- és pénzügybank —, Rimamurányi vasútrészevény 449.—, Magyar Koronajáradék 96.80, 4 1/2%-os Magyar földtőzsde, kötvény 97.10, Magyar hitelbank részvény 708.—, Magyar nyereségny Kölcson sorsjegy 199.—, Kassa-oderbergi vasúti részvény —, Magyar keresk. bank —, Magyar enkoripar 1490.

Bécs szeptember 14. (Osztrák értéktőzsde híradása) 4 1/2%-os papírjáradék 99.50, 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 119.70, 1800-os sorsjegy 152.25, Osztrák hitelországi 439.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankgyűléslet 469.—, Osztrák-magyar bank 15.61, Déli vasút 81.50, Dunagőzhajózási részvény 867.—, Dohányrészevény 350.—, Császári és királyi arany 11.85, Német bankváltók 117.42, 4 1/2%-os osztrák arany 100.—, Osztrák koronajáradék 96.55, 1864-ik sorsjegy 248.—, Osztrák hitelintézet részvény 640.—, Unonbank 511.—, Osztrák Länderbank 464.—, Osztrák-magyar Államvasút 847.50, Kibavólgyi vasút 414.—, Alpesi bányászás 848.50, 20 frank arany 19.04, Londoni váltóár 239.20 Bécsi Tramway Lít B. —, Bécsi Tramway Lít A. —, Lápót köh 244.—, Az irányzat tartott.

Bécs, szeptember 14. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelzése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészevény 640.—, Magyar hitelrészevény 708.50, Angol-Osztrák bank 271.50 Bécsi bank-egyesület 469.50 Union bank 511.50, Länderbank 404.50 Osztrák-magyar államvasút részvény 648.—, Déli vasút 81.50, Kibavólgyi vasút 415.50 Északnyugati vasút részvény —, Dohányrészevény 350.50, Rimamurányi vasút 450.—, Alpesi bányászás részvény 365.—, Morsói járadék 99.60, Magyar korona járadék 96.80, Török sorsjegy 116.—, Német birodalmi márcs 117.42—117.41, Napoleon'or 19.05.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 14. (Tőzsdéi híradás.) Megnyitáskor közénértek telesen emelkedtek. Vasutak javultak, mert nem talált megerősítésre az hír, hogy amerikai nyersvasat kínálják. Hitelrészevény és Deutsche Bank erősen javultak. Török értékek mérsékeltlen csökkentek. A további folyamatban közénértek tovább, habár csak mérsékeltlen emelkedtek. Vaszrészevények futólagos gyengülés után ismét szilárdultak. Különben pedig a forgalom szilárd alapirányzat és változalan árfolyamok mellett igen korlátolt volt. Magánleszámlatási kamatláb 3 1/2%.

Berlin, szeptember 14. (Zárlat) 4 1/2%-os papírjáradék —, 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 101.50, Kibavólgyi vasút —, Magyar koronajáradék 97.—, Osztrák-magyar államvasút 139.10, Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár 85.10, Magyar vasút beruházási kölcsön —, Alpesi bányászás részvény —, Disconto-Commandit 186.75, Általános villamosági Kölcson 180.—, Gelsenkircheni 188.—, Laura-kohó 208.—, 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 99.30, 4 1/2%-os magyar arany járadék 99.10, Osztrák hitelrészevény 201.80, Déli vasút 17.25, Károly-Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 216.65, 4 1/2%-os új orosz kölcsön 89.—, Török dohányrészevény —, Olasz járadék 162.63, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 150.40, Harpeni 183.75, Az irányzat szilárd.

Berlin, szeptember 14. (A Budapesti Napló tudósítójának híradása.) Kétféle forgalom: 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 97.—, Magyar koronajáradék —, Osztrák hitelrészevény 201.10, Osztrák-magyar államvasút 139.—, Déli vasút 17.10, Kaszanyagyi vasút 216.05, Kibavólgyi vasút —, Orosz bankjegyek késpénz —, Buschtharnerai —, Orosz bankjegy —, (Utolsó.) Lombard —.

Páris, szeptember 14. (Zárlat) Osztrák-magyar államvasút —, Új török konzol 31.35 Egyiptomi járadék 106.75.

Osztrák Länderbank 438.—, Párisi bankrészevény 1103.—, 3 1/2%-os francia járadék 97.27, 4 1/2%-os spanyol járadék 91.37, 3 1/2%-os új törleszthető járadék —, Crédit foncier de France —, Alpesi bányászás részvény 875.—, 4 1/2%-os román kölcsön —, Görög kölcsön —, Váltó Olaszországra 1/2 % 1/2. De Beers Amsterdam 210.60, Váltó Brüsszelle 1/2 % 1/2. De Beers 606.60, Chartered 65.25, 6 1/2% boigir kölcsönvény 397.—, Magyar aranyjáradék 101.—, Déli vasút 88.—, Váltó Londonra 251.90, Osztrák koronajáradék 102.30, Török sorsjegy 125.—, Meridional vasút 892.—, 4 1/2% olasz járadék 102.30, Ottomaniabank 579 — 3 1/2%-os francia járadék 67.—, Osztrák földhitelintézet 1272, Déli vasút elsőbbségi kötvény 322.50, 4 1/2%-os 1896. román kölcsön 88.50, Dohányrészevény 386.—, Váltó Bécsre 104.48, Váltó német piacokra 122.34, Rio 1211.—, East Rand 182.—, Randfontein —, Magyar Jéltőzsdebank 641.—, Az irányzat gyöngye.

Frankfurt, szeptember 14. (Zárlat) 4 1/2%-os papírjáradék 99.90, 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 101.60, 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 99.30, Osztrák hitelrészevény 201.30, Osztrák-magyar államvasút 139.—, Kaszanyagyi vasút —, Buzsatharner vasút —, Londoni váltóár 208.65, Bécsi bankgyűléslet 118.90, Villamos részvény 125.—, 3 1/2%-os magyar aranykölcsön —, 4 1/2%-os osztrák arany 100.05, Osztrák koronajáradék 100.40, Magyar koronajáradék 97.10, Osztrák-magyar bank 112.30, Déli vasút részvény 17.25, Kibavólgyi vasút —, Bécsi váltóár 85.15, Párisi váltóár 208.83, Unio bankrészevény —, Alpesi bányászás részvény 187.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, szeptember 11. (A Budapesti Napló tudósítójának híradása) Árfolyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészevény 201.30 Német bank —, Disconto —, Berlini kereskedelmi bank —, Gelsenkircheni 187.60, Harpeni 183.75 Laura-kohó 227.80, Olasz járadék —, Hilbernia 179.80, Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 14. A sertésüzlet irányzata: csöndes. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli súlyban — állérgy. Öreg közép (párónkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — állérgy. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) 119—120 állérgy. Fialat közép (párónkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 119—120 állérgy. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — állérgy. II. Magyar második: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli súlyban) — állérgy. Közép (párónkint 240—280 kilogramm súlyban) 117—118 állérgy. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 114—115 állérgy. III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) — állérgy. Közép (párónkint 280—320 kilogramm terjedő súlyban) — állérgy. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — állérgy. IV. Romániai eredetű (Stachi). Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — állérgy. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — állérgy. V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 250 kilogramm felüli súlyban) 118—119 állérgy. Közép (párónkint 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 117—118 állérgy. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 114—115 állérgy.

Sertésállítás a m. 1903. szeptember 12. napján volt készlet 43.778 darab. — 1903. szeptember 12. napján felhajtott 496 darab. — 1903. szeptember 13. napján elszállított 373 darab, 1903. szeptember hó 14. napjára maradt készletben 43.901 darab.

Napirend.

Napló. Kedd, szeptember 15. — Római katolikus: Nikoméd. — Protestáns: Nikoméd. — Görög-ország: (szeptember 2.) Maránt. — Zsidó: Bül 23. — Nap két: 5 óra 22 percek. — Nyugzisk: 5 óra 55 percek. — Hold két: 11 óra 30 percek éjjel. — Nyugzisk: 1 óra 5 percek délután.

A miniszterek nem fogadjak. A képviselőház azenagya fogad 11—12-ig. A Margitvári-kilátást a Nemzeti Szalonban nyitva 9 órától este 8-ig. Belépődj 1 korona. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Meségszínház múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-10 1 óráig.

A Földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődj 1 K.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

A fűvész könyvtár (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van, köznapok délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Budapesti tanono- és segédnöki-kilátást a Városligeti Iparcsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától este 6 óráig. Belépődj 20 fillér.

As aquinumi dadok és múzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. O-Buda, Kúlső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekű vasút a Pálffy-téről.

Egyetemi füvészkert az Ulői-úton zárva.

Mentőegyesület helyisége a Markó- és Sölyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatóság, kereskedelmi szaknyitva, tudakoso-ország és keleti miniatúra V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-pia kiállítás (melyben az ütlevezetőség árusításiakat is eszi özi) a városligeti iparcsarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kiállítások központi feltevezetése (Magyar kereskedelem részvényársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, szeptember 14.

Hazánkban a hőmérseket — főleg a déli részeken — erősen emelkedett és ma reggel az Alföldön sirokkeszérd szelek uralkodnak. Az ország déleleti felében az idő különböző száraz maradt, míg az északnyugati részekben helyenkint jelentősebb záporosk és zivatarok is előfordultak.

A déli depresszió kifejlődés, Közép-Európa felé terjeszkedett. Keleten, Északon és Nyugaton pedig a levegőnyomás erősen emelkedett.

A kontinens nyugati felében az idő szeles, hűvös és esős lett. Bz esőzések voltak Franciaországban és az Alpésekben.

Küldés: Élénk északi szelekkel hűvös, esős idő (zivatarok) várható.

Vizállás.

Table with columns for location (e.g., Dunánál, Balatonnál, Tiszán) and water level measurements for different dates (e.g., Szept. 12., Szept. 14.).

Iskolakönyvek. A szülők és a tanulók figyelmét felhívjuk az új tanév küszöbén. Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. udv. Könyvkereskedés Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám alatt

Jótállás mellett olcsón BUTOROK divatos hálósobák 90 forint és feljebb teljes matt faragott ebédők 75 " " divatos szalón garnitúrák 60 " " divatos szekrények, ágyak, divánok, székek, asztalok, ír-asztalok és minden fajta egyes butor darabok igen olcsón. Modern berendezések igen nagy választékban. Nagy Imre lakberendezési vállalkozó, butor raktár Váci-kört 9. szám I. emelet. Szerecsen-utca sark.

Eredeti MABILLE-rendszerű borsajtólók kettős áttétellel igazgatású szőlőzúzó szavatolt legjobb minőségben jutányos áron Szücs Zsigmondnál Budapest, VI., Nagymező-ú. 68.

Legújabb levelező. Legújabb levelező, öntényvéd és házi tüzkész. A kőbányákban életben előforduló mindenféle levelek, meghívások, ajánlatok, szerződéses stb. miniatúra. Ára füve 2 kor., köve 3 kor., 40 fill. Az öszeg előzetes bekielítés esetén bérmenten küldetik meg. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. udv. könyvkereskedésben, Budapest, Andrássy ut 21. szám. Titkos betegségek gyógyítására legjobban ajánlott 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján Dr. KAJDACS V. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít: húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, szpíllist, bőrbajokat, elgyengült férfierek, idősebbeknél is elektro Massage vagy Psychropn által. Önforrást és annak utóbjait: ideg- és hátrgino-bajt és minden női bajokat. Rendel: 9 órától 4-ig és este 7—8-ig. Budapest, Kigyó-utca 5. Clotild-palota (I. emelet). Átjáró ház. — Lift használható. Levelekre válaszol, gyógyeszkerekről gondoskodik. Levél útján is biztos gyógyulok. 2 napokban hagyta el a száját: „Bizalmas Barát” című könyvecskéje, mely mindennemű férfi- és női nemalbetegségek kelte miniatúrákban, Kapható a szerzőnél: (Dr. Kajdacs József) 2000 eszék 1 kor. Vidéki megrendelések 20 fillérral drágábbak

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Kedd, 1903. szeptember hó 15-én.
Berlichingen Gőtz.

Opera 5 felvonásban (kilenc képbén.) Zenéjét szerz. Goldmark Károly. Szövegét (Goethe nyomán szabodon) írta Willner A. M. Ford. Várady Sándor.

Személyek:
Berlichingen Takáts Weisingen Beck
Elisabeth Valent Franz Bochnicek
Maria Ambrusné Adelheid Krammer
A kis Carl Oppenheim Irmgard Berts
Georg Szoyer Selbütz Hegedűs
Páspók Mihályi Lehrse Gábor

Kézlete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Kedd, 1903. szeptember hó 15-én.
Oththon.

Dráma 4 felvonásban. Irta Sudermann Hermann.

Személyek:
Schwarze Gál Augustus Lendvayné
Magda Jászai Franziska Rákosi
Mariska Molnar R. Wendlovsky Náday B.

Kézlete 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.
Kedd, 1903. szeptember hó 15-én.
Előszór;

Herbelin papa.
Bobozat 3 felvonásban. Irta Riché és Bernóde. Fordította Farkasházy Zsigmond.

Személyek:
Herbelin Hegedűs Egántán Gazi
Eliéne Varsányi Tacot néni Nikó
Montreuxné Haraszthy Mathurin Szerémy
Davannos Balassa Lecoche Rónaszóky
Jacques Tapolcai Lamouche Gyözö
Colie Vendrei Küldönc Kassay

Kézlete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
Kedd, 1903. szeptember hó 15-én.
Cigányélet.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette Dankó Pista.

Személyek:
Tollas Zaiga Ujvári Csicsó Kovács
Dadó Ruzsi Siposné Polyva Szabó
Lajos Szirmai Macska László Kiss M.
Marcsa Szentmiklósy Möríc bácsi Solymosi
Darass Etel Balázs Tudomány Pázmán
Lajoska Dezsőfi Dávid Marton

Kézlete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Kedd, 1903. szeptember hó 15-én.
A drótosztót.

Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Irta Leon Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzette Lehár Ferenc.

Személyek:
Günther Boross Pfefferkorn Sziklai
Mici Kornai Zeuszka Szentgyörgyi
Jankó Rubos Pábus Ráthonyi

Kézlete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.
Kedd, 1903. szeptember hó 15-én.
Szerbia.

Irta: dr. Strausz Adolf.
Kézlete 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYIRI SZÍNHÁZ.
Kedd, 1903. szeptember hó 15-én.
Éjjeli menedékhely.

Jelenetek a mélységből 4 felvonásban. Irta Gorkij.
Kézlete 7 1/2 óraker.

VÁROSLIGETI NYIRI SZÍNHÁZ.
Kedd, 1903. szeptember hó 15-én.
Bob herceg és Mici hercegnő.

Énekes bohózat 4 felvonásban. Irta: Föld Mátyás. Zenéjét összeállította Barma Izsó.
Kézlete 7 1/2 óraker.

Szeptember 16-án utolsó előadás.
CIRCUS Cesar Sidoli
a Városligetben.
Ma kedden, szeptember 15-én
nagy diszelóadás
különösen válogatott műsorral.
Spanocchi Leó gróf fellépte
mint iskolalovár,
valamint Körber kisasszony
mint iskolalovár.
MAROKKO.
8 képbén, előadja 200 személy és a balet 70 nőtagja.

Uri és női posztó- és gyapjuszövetek
bel- és külföldi gyártmányus választékban és rendkívül jutányos árban kaphatók.
Szegő és Blum
Budapest, Erzsébet-tér 5. sz.
(Bécsi-utca közelében.)
Mintak kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

FŐVÁROSI ORFEUM
VI., Nagymező-utca 17.

Silvia Cospí
nemzetközi énekesnő.
Mr. Sidi
?
Czinka Panna
világhírű cimbalomjátékosnő.
Alkers
buvárok, 8 perccel a víz alatt
továbbá: Hella Vuikaine, Miss Kae, Alicar, Bracily, Weit Mártha, Bioskope, Tarka Szinpad stb. stb.

A félterekben reggeltől 5 óráig **Vörös Elek** cigányzene-kara hangversenyek.

Üzletmegnyitás.

Van szerencsénk a n. é. közöség szives tudomására hozni, hogy a **Vándor Béla cégtől 20 évi működés után kiléptünk és tértül dívat, fehéremű és szabó üzletet nyitottunk.**

Ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat a legfinomabb minőségű **nyakkendők, Echarpok, női és férfi keztyűk, utazó plaidok, kocsitakarók, esőköpenyek, esernyők, vadász- és utazóingek, vadász kabátok, harisnyák és alsó ruhák, kalapok, botok, fillatszerekben stb.**

Winter és Gerő
fehéremű és férfiruha-készítők
Budapest, IV. ker., Váci-utca 2. sz.
Telefon 178.

Nékülözhetlen háztartási cikk

a „Viktoria” fűzők- és gyümölcs-gyalu, mely egymá pótolja a tők-, répa-, káposzta- és ugorka-gyalut és eddig nem látott szép formákba aprít kőritést és befűtöt. — Ára a pénz előzetes beküldése mellett bérmentve 30 és 50 kr., vagy utánvételt 25 és 40 kr.

„Viktoria” gyártó-gyár
Budapest, Nagykorona-u. II.
Viszonteladók kerestetnek

Magyar kir. államvasutak ad 60522/903.
Pályázati hirdetés.

Alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak műhelyeiben 1904. évben, esetleg 1905. és 1906. években szükséges mosott és fertőtlenített tisztogató és fűnyező vászonrongyok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező vászonrongyok egy évi mennyiségét feltüntetl ajánlati úrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlatfételnél kötelező részletes módozatokat tartalmazó ajánlati felhívás, valamint hazai és horvát-szlavonorsági kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető és az alulírott igazgatóság „Anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál” Budapest, VI., Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 48. ajtószám alatt díjtalanul kapható.

Az ajánlati úrlapban megfelelően kiállított, egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatot az ívenként 30 filléres m. kir. okmánybélyeggel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt, lepecsételve legkésőbb f. évi október hó 6-ának déli 11 óráig a fentemlített szakosztálynál benyújtandók, vagy posta útján odaküldendők. Az ajánlat borítéka a főlírással látandó el: „Ajánlat ad 60522/903 számhoz”. Bánatpénz gyanánt az ajánlandó vászonrongyok egyévi értékeinek 5%-ka legkésőbb f. é. október hó 5-nek déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főkezelőjénél, akár készpénzben, akár állami letételekre alkalmas értékpapirokban letendő.

Bánatpénz nélkül és később benyújtott, valamint az olyan ajánlatok, melyek nem az előírt módon tételnek, vagy amelyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyújtanak be, figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1903. évi szeptember hóban.
A magy. kir. államvasutak igazgatósága

Ki a mi legjobb barátunk?

Aki már állott kétségbeesetten szeretteitjének belegyágya előtt segítséget az istentől és az orvosi tudománytól remélve, aki szivszorongva könyörgött vigaszért, gyógyulásiért, megváltásért és az orvosának önfeláldozó ápolása meghozta neki ezt, az nem nyomhatja el szívében a hála nemes érzését és bizonyára örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy f. léryeivel hozzájárul a magy. ar orvosok igyekezetének megvalósításához, hogy egy

nyugdíj-alapot és segély-egyletet

a'apíthassanak, melynek az volna a célja, hogy a humanitás és emberszeretet szolgálataiban megöszült és keresetképtelen orvos hozzátartozóit (özvegyeit és árváit) a nyomortól és gondtól megóvja.

Asok kérnek most segítséget tőlünk, akikhez mink szoktunk segélyért fordulni.

E nemes cél által vezéreltetve támogatjuk ezen — az orvosok által létesített sorsjátékot és átvettük a sorsjegyek egy részét oly célból, hogy az orvosok javára forgalomba hozzuk.

Számos nyeregemény kerül kisorsolásra.

A legnagyobb nyeregemény a legszerencsésebb esében 50.000 kor. ért.

1 nyeregemény 40.000 " "

1 jutalomdíj 10.000 " "

nemkülönben egy sereg más nyeregemény, s így egy 1 koronás sorsjeggyel

50.000 korona ért.

nyeregeményt érheünk el.

A huzás már október hó elején megtartatik miért is kérjük hogy megrendeléseit ha'adéék nélkül, mindenesetre azonban még

szeptember hó 20-ig
hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Török A. és Társa
Bankháza Budapest,
Központ: Teréz-kört 46.
Fióküzletek: IV., Múzeum-kört 11. — V., Váci-kört 4. sz. — VII., Erzsébet-kört 54. sz.

Kereskedelemügyi m. kir. minister.
ad. 35479/IX. A. szám.

Hirdetmény.

A szépezzombati kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság több bitelező kérelmére a matheóci 1038. számú tjkvben +1—6. sorsz. (I. 1—12. sorsz. 3. ö. i. sz. ház gyári és mellékhelyiségek és földek in Winkel dülöben) a foglalt és a matheóci börgyár r. t. nevére írt összes ingatlanokra és a 309/903. t. k. sz. a. elfekvő jkv. szerint összeírt gyári tartozékokra 144.750 kor. 50 fillér kiküldött árban a végrehajtási árverést elrendelte, mely a szépezzombati kir. járásbíróság mint tkvi. hatóság hivatalos helyiségében

1903. évi szeptember hó 17-én d. e. 10 óraker

a m. kir. kincstár, mint csatlakozó végrehajtató javára is okvetlenül meg fog tartatni.

Az árverési feltételek a nevezett telekkönyvi hivatalban, mint Matheócz és Szépezzombat községekben a község-házánál, mint Budapestben a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál megtekinthető.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 5%-át, vagyis 7.237 korona 50 fillért készpénzben vagy óvadék-képes papírban a bírói kiküldött kezeihez lofizetni.

Budapest, 1903. évi szeptember hó 14-én.

Kereskedelemügyi m. kir. ministerium.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Nincs előadás	A titok	Herbelin papa	A cigányélet	A drótosztót
Csütörtök	Aida	Denise (Uj be-tanulással)	Herbelin papa	A cigányélet	A drótosztót
Péntek	Nincs előadás	A kegyene	Herbelin papa	A cigányélet	A drótosztót
Szombat	Lohengrin	A kegyene	Herbelin papa	A cigányélet	A drótosztót
d. n. Vasárnap este	A denevér	Agglegények	A korbács		
			Herbelin papa	A cigányélet	A drótosztót

Csak **5 koronába**
kerül, amíg a készlet tart
4 1/2 kilo
kevésbé megérett finom, enyhe, virágillatú
piperezsappan
rósa, orzons, mókus, bolya, rómei stb. illatú darabokból szőpen össze-válogatva. A rónes ára különben a háromszoros! Szétküldés a pénz előzetes megküldése ellenében v. utánvét mellett.
Kann Ignác Bécs II., Lillienbrunnig. 17.

Minden szakszervi beiktatása nonpareille betűkkel 4 allér. Vas-tagabb betűkkel 8 allér.

HIRTETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25. szám.

Kiadóhivatal telefon-szám: 64-39.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni.

Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések

Kerepesi-ut 25. sz. alatt (Telefon 54-39.)

Blockner J. hirdetőiroda

Breuer műveinek dohányszádjára

Engelman M. dohányszádjára

Frank Pál könyvkereskedő

Goldberger A. V. hirdetőiroda

Goldner Jozsef Andrássy-ut 50.

Goldrager Mór könyvkereskedő

Groszmann Jágó könyvkereskedő

Hassenstein és Vogler hirdetőiroda

Jambrikovits dohányszádjára

Kernberger Rozália dohányszádjára

Leopold Udolf hirdetőiroda

Mosse Kisdóli hirdetőiroda

Mizel Antal hirdetőiroda

Nemetsek A. J. újság-áruháza

Nagy Ottó könyvkereskedő

Rohozni Hóna dohányszádjára

Sikray Samu hirdetőiroda

Sólyom Jakab hirdetőiroda

Sopronyi V. dohányszádjára

Szántó Mór dohányszádjára

Sztrák Ede dohányszádjára

Szwarz József hirdetőiroda

Schwald Ferenc dohányszádjára

Schödl Gyula dohányszádjára

Tenczer Gyula hirdetőiroda

Toldi Lajos könyvkereskedő

Weitzenfeld Jakab Károly-ut 1.

Ötvenegyes vagyon

Ardayi család vagyonának egyetelői Allok 25 éves korommal...

Édes 21.

Drágán, ha nem találhatok más eszt, holnap a New-Yorkban...

Vidéki

Itali esimes ügyi rekonom...

Művelni övel

Janos 23-24 éves, de csak jóval...

Boldog otthon

keresek hányam számára, a ki előző...

Marriage.

Egy férfi a 30 hoz körül, jó viszonyok...

Édes.

Igen, édes szívem, egy tiszta, csak...

Angol órákat

venne fiatal orvos, született angol...

Kárpitos segéd

30 éves, felvilágított Kisdóli Lajos...

Szerény fizetéssel

alatt nyervehet kezdő szabó. Cim a kiadóhivatal.

Egy

gyűjtes kereskedő, aki a füzér és...

Szépírás

egyetlen példány, a többet vegyeshet...

Fiatal, csinos angol

tanítói keresek, ki saját lakásán ad...

Lakást keresek.

Négy vagy három nagy szobát a...

Raktárnoki

szükségem van más ehhez hasonló bismali...

KINÁLAT.

Zongoraművész.

ki ökölvált a bécsi Conservatoriumon...

Reáliskolát végzett

magyertanulmányok halgatás szerény...

Műegyetemi halgatás

halgatás tanítást vállal szerény díjazás...

Nyakkendő készítés

elfogadatik Rudolf-rakpart 8. 12. 7897

Tanítással

Janos 17-18 realista háttérrel...

Felsőbb

tanítást vállal, tanár, izr., elár...

Orvosok gyűlése.

Uj svédgyógyászat teljes felszerelés...

Élő telek.

A Stefánia-úton tizenhárom hektár...

Fodrászok.

rendkívül ügyes, ismerettség...

Azonnal

eladó rövid jó zongora. Agr-telvény...

Fűzőket

készít vagy javít nagyon jutányos...

Gyakran

bizonytalanság fogja el az emberek...

Kossuthfalván

hátr 300 000 forinttel 4 éves téglaépít...

Kütnöz szakmában

ruhák készítés szakmájában tökéletes...

Kitűző

szőr és borsacérok szesz-féreg...

Használt

Férfi ruhákat legmagasabb árban vesz...

Butorvásárlók

szíves figyelembe ajánljuk a régi jó...

Sarkány és Schütz

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

Az ATHENAEUM r.-i.

kiadásában megjelent és úgy ott, mint minden...

Dura Máté

Szerelmesek könyve. Kétfelcsere...

Fenyvesi Adolf

A magyar gyorsírás tankönyve.

Gróf Festetics Andor

A czélszerű háztartás és egy pár szó...

Márki István

A sakkjáték tankönyve. Kézűk és...

Grünberger Ármin Béla

Grökösöl. IV., Váci-utca 30. I. em. 23.

Zongora

Ehrbar-féle. Majdnem új, Mignon zongora...

Butor

osak jó minőségű. Házasság, krónika, művelődés...

Vasbutor, fabutor, kárpított butor

Pollák N. Ignác Budapest, Teréz-körút 23.

Köszöntő-könyv

Vasbutor, fabutor, kárpított butor darabonként...

Polák N. Ignác

Budapest, Teréz-körút 23. Arap 50 fill. levéljegy ellenében

Köszöntő-könyv

Aras köve szíves borítékkal 1 korona 40 fill.

Könyvek

Aras köve szíves borítékkal 1 korona 40 fill.

Használt

Férfi ruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót.

Butorvásárlók

szíves figyelembe ajánljuk a régi jó hírnevű...

Sarkány és Schütz

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

Az ATHENAEUM r.-i.

kiadásában megjelent és úgy ott, mint minden...

Dura Máté

Szerelmesek könyve. Kétfelcsere...

Fenyvesi Adolf

A magyar gyorsírás tankönyve.

Gróf Festetics Andor

A czélszerű háztartás és egy pár szó a család...

Márki István

A sakkjáték tankönyve. Kézűk és haláluk száma...

Grünberger Ármin Béla

Grökösöl. IV., Váci-utca 30. I. em. 23.

Zongora

Ehrbar-féle. Majdnem új, Mignon zongora...

Butor

osak jó minőségű. Házasság, krónika, művelődés...

Vasbutor, fabutor, kárpított butor

Pollák N. Ignác Budapest, Teréz-körút 23.

Köszöntő-könyv

Vasbutor, fabutor, kárpított butor darabonként...

Polák N. Ignác

Budapest, Teréz-körút 23. Arap 50 fill. levéljegy ellenében

Köszöntő-könyv

Aras köve szíves borítékkal 1 korona 40 fill.

Könyvek

Aras köve szíves borítékkal 1 korona 40 fill.

Használt

Férfi ruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót.

Butorvásárlók

szíves figyelembe ajánljuk a régi jó hírnevű...

Sarkány és Schütz

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

Az ATHENAEUM r.-i.

kiadásában megjelent és úgy ott, mint minden...

Dura Máté

Szerelmesek könyve. Kétfelcsere...

Fenyvesi Adolf

A magyar gyorsírás tankönyve.

Gróf Festetics Andor

A czélszerű háztartás és egy pár szó a család...

Márki István

A sakkjáték tankönyve. Kézűk és haláluk száma...

Grünberger Ármin Béla

Grökösöl. IV., Váci-utca 30. I. em. 23.

Zongora

Ehrbar-féle. Majdnem új, Mignon zongora...

Butor

osak jó minőségű. Házasság, krónika, művelődés...

Vasbutor, fabutor, kárpított butor

Pollák N. Ignác Budapest, Teréz-körút 23.

Köszöntő-könyv

Vasbutor, fabutor, kárpított butor darabonként...

Polák N. Ignác

Budapest, Teréz-körút 23. Arap 50 fill. levéljegy ellenében

Köszöntő-könyv

Aras köve szíves borítékkal 1 korona 40 fill.

Könyvek

Aras köve szíves borítékkal 1 korona 40 fill.

Használt

Férfi ruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót.

Butorvásárlók

szíves figyelembe ajánljuk a régi jó hírnevű...

Sarkány és Schütz

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

Az ATHENAEUM r.-i.

kiadásában megjelent és úgy ott, mint minden...

Dura Máté

Szerelmesek könyve. Kétfelcsere...

Fenyvesi Adolf

A magyar gyorsírás tankönyve.

Gróf Festetics Andor

A czélszerű háztartás és egy pár szó a család...

Márki István

A sakkjáték tankönyve. Kézűk és haláluk száma...

Grünberger Ármin Béla

Grökösöl. IV., Váci-utca 30. I. em. 23.

Zongora

Ehrbar-féle. Majdnem új, Mignon zongora...

Butor

osak jó minőségű. Házasság, krónika, művelődés...

Vasbutor, fabutor, kárpított butor

Pollák N. Ignác Budapest, Teréz-körút 23.

Köszöntő-könyv

Vasbutor, fabutor, kárpított butor darabonként...

Polák N. Ignác

Budapest, Teréz-körút 23. Arap 50 fill. levéljegy ellenében

Köszöntő-könyv

Aras köve szíves borítékkal 1 korona 40 fill.

Könyvek

Aras köve szíves borítékkal 1 korona 40 fill.

nagy fontososság... 'Lorison-Crème' van arra hivatva...

Ma-Hilla

Büsti, (törv. védte). Bústi, (törv. védte) autortók...

Kann Ignác

Bécs, II., Lillienbrunnplatz 17. Budapestben kapható...

Sarkány J.

butorocéget Budapest, IV., Ferenciskörút...

Sarkány J.

butorocéget Budapest, IV., Ferenciskörút...

Sarkány J.

butorocéget Budapest, IV., Ferenciskörút...

Sarkány J.

butorocéget Budapest, IV., Ferenciskörút...

Sarkány J.

butorocéget Budapest, IV., Ferenciskörút...

Sarkány J.

butorocéget Budapest, IV., Ferenciskörút...

Sarkány J.

butorocéget Budapest, IV., Ferenciskörút...

Sarkány J.

butorocéget Budapest, IV., Ferenciskörút...

Sarkány J.

butorocéget Budapest, IV., Ferenciskörút...

Sarkány J.

butorocéget Budapest, IV., Ferenciskörút...

Sarkány J.

butorocéget Budapest, IV., Ferenciskörút...